

MŪSŲ LIETUVA

NR 5 (1279) XXV. 1973 M. VASARIO - FEVEREIRO 1 D. 60 centavos
R. Juatindiba, 20. Caixa Postal 4421-São Paulo, SP Telefonas: 273-0338

PASAULYJE

Karo veiksmai tęsiasi Vietname

Nors pereitą šeštadienį turėjo prasidėti taika Vietname, abi vietnamiečių kariuomenės tęsė karinius žygius, nes šiauriečiai užėmė pagrindinius kelius į sostinę Saigoną.

Karo metu iš viso žuvo apie milijonas karių, daugumas šiauriečių. Amerikiečių per virš dešimtį metų krašte kovojo apie du su puse milijonai.

Peronas negriš prieš rinkimus

Ispanijoje buv. Argentinos diktatoriui pareiškė, kad negrišias į savo kraštą padėti priešrinkiminiame savo partijos vajuje.

Fittipaldi laimėjo Argentinoje

Brazilijos žymiausias automobilių lenktynininkas Emerson Fittipaldi laimėjo Formulą 1 lenktynes nepaprastai puikiai konkurentus pralenkdamas.

São Paulo 419-tą gimtadienį

Pranašaudami, kad São Paulo-Rio megalopolis už 30 metų turės 40 milijonų gyventojų, miesto pareigūnai pranešė įvairių davinų apie São Paulį: šių

metų sąmata bus 353 milijonai kruzeirų, kurių ketvirtadalis eis pernai pradėtiems darbams.

Parkų ir žaliųjų plotų miestas turi pusę tiek, kiek normaliai reikalaujama. Apie 60 nuosimčių gyventojų nesujungti su miesto kanalizacija, 55 proc. neturi namuose miesto vandens. Jau 60 proc. gatvių yra apšviestos, prie Metrô dirba 6.000 darbininkų 60-tyje vietų.

Prez. Niksonas su lietuvaitėmis

PARYŽIUJE PASIRAŠYTOS VIETNAMO PALIAUBOS

Washingtonas. Abi pusės skelbia laimėjusios Vietnamo karą. Dalinai teisinga. Šiaurės Vietnamas ir komunistai laimėjo dideles Pietų Vietnamo sritis ir psichologines sąlygas įsigalėti visame P. Vietname.

J.A.V.-bės laimėjo prieš Š. Vietnamą ir komunistus, nes privertė juos atsisakyti savo pagrindinių reikalavimų: 1. nesąlyginiai priimti komunistų (Tautinio išlaisvinimo fronto) programą, 2. atstatyti P. Vietnamo prezidentą Thieu pajėgų karj-politiką, nors ir darantį nemažai klaidų, 3. sudaryti karo paliaubas be koalicinės (su komunistais) vyriausybės Pietų Vietname.

Amerikiečių padėtis

Amerikiečiai pralaimėjo P. Vietnamo ir visos Indokinijos karą - neišvarė komunistų ir Š. Vietnamo karių. Pralaimėjo, pirmiausia, dėl to, kad norėjo būti gynėjai demokratinių P. Vietnamo Laoso ir Kambodijos kraštų, o ne užkariautojai, sunaikintojai Š. Vietnamo, kuris rėmė anų kraštų komunistus partizanais, tiek ginklais, tiek savo karių pulkais.

Antra, kad amerikiečiai nenorėjo Š. Vietnamo staigiu užėmimu sukelti trečią pasaulinį karą, Sovietų Sąjungai ka-

riškai įsikūsus. Trečia, JAV-bių Vyriausybė nesistengė ir nesugebėjo savo piliečiams išaiškinti didžią šio karo prasmę ir taip palaikyti moralę.

Ketvirta, tuo pasinaudojo priešas - sukėlė plačiuose JAV-bių visuomenės sluogsnuose ir karių tarpe priešingą nuotaiką, panaudodami amerikiečius komunistus, ekstremistus ir pacifistus bei piktnaudodami demokratine laisve.

Pietų Vietnamo ateitis

Jo ateitis priklausys nuo jo paties ir nuo keturių valstybių laikysenos: ar Sovietų Sąjunga ir Kinija laikysis nuosaukiškos linijos ar skatins komunistus tuoj prievarta įsigalėti P. Vietname; ar JAV yra pasiryžusios materialiskai padėti ir Š. Vietnamui atsistatyti iš griuvėsių.

Manoma, kad tai skatins Š. Vietnamo vyriausybę būti nuosaukia ir neleisti komunistams didesnių išsišokimų P. Vietname. Mažesnius nesusipratimus tarp komunistų ir demokratų likviduos Tarptautinės kontrolės komisijos (Lenkijos, Vengrijos, Kanados, Indonezijos) inspektoriai.

Svarbiausia, priklausys nuo P. Vietnamo vyriausybės: ar ji turės pakankamai kantrybės pakelti sunkumus ir ryž-

"GRANDI" PIETŲ AMERIKON IŠLEIDIANT

Vasario 20-25 d. São Paulo, Brazilijoje, įvyksta Pietų Amerikos lietuvių kongresas. Ta proga Chicagos tautinių šokių grupė "Grandis" gavo kvietimą atvykti į Pietų Ameriką ir ten duoti keletą koncertų. Tai reta ir gera proga mūsų tautinių šokių grupei. Žinoma, po didesnių ir nuodugnesnių svarstymų, "Grandies" vadovybė kvietimą priėmė ir grupė, vadovaujama energingosios Irenos Smieliausienės, išvykai sparčiai ruošiasi.

Kelionė juk surišta su nemažomis išlaidomis. Kaštuosianti apie 12,500 dol. Tad nei pati "Grandis" nei pavieniai šokėjai tokios finansinės naštos pakelti negalėtų. O be pinigų ir gražiausi planai sugriūva. Tad šiuo atveju reprezentacija yra daug svarbiau už keletą tūkstančių. Ir čia talkon atskuba entuziastai. Sudaromas komitetas: dr. A. Razma, L. Dargienė, J. Evans jr. A. Modestas, St. Džiugas. Komitetui vadovauja energingasis dr. Leonas Kriaučeliūnas. Komitetas susilaukia nuširdžios talkos ir iš "Grandies" globos komiteto, vadovaujamo Irenos Kriaučeliūnienės.

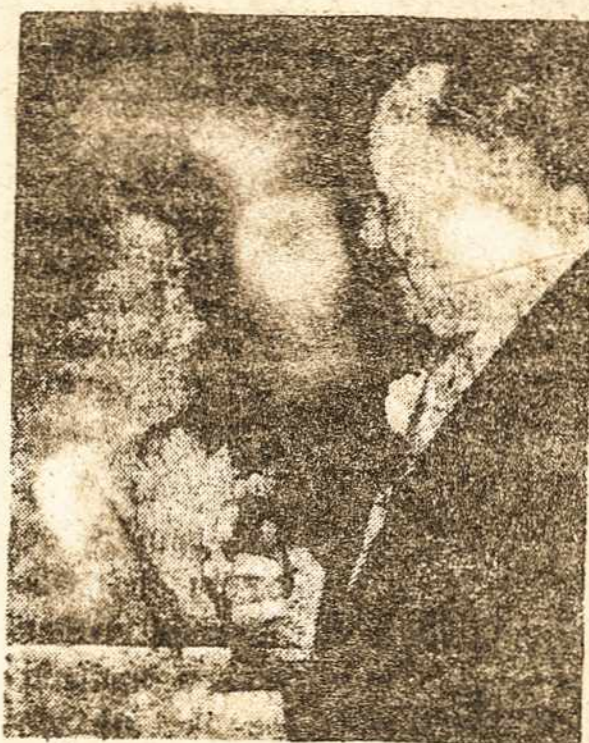
Norėdamas sutelkti lėšų, komitetas nutarė suruošti porą tam tikslui gerų renginių.

Pirmasis — Baltijos kvinteto iš Vokietijos koncertas, kuris įvyksta Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje sausio 20 ir 21 d. Šiame koncerte dalyvauja ir mūsų vienas iš žymiųjų poetų Antanas Gustaitis. Tai graži kombinacija — gražiai skambanti lietuviška daina ir dailusis, kupinas humoro, aktualijos ir šių dienų išgyvenimo rašytojo Antano Gustaičio žodis.

Baltijos kvintetą tik dalinai girdėjome TŠŠ proga suruoštame koncerte. Jie gražiai užsirekomendavo, pasirodė pajėgūs atlikti ir plačios skalės progra-

tingai, išmintingai pravesti už 3-5 mėnesių naujo prezidento ir parlamento rinkimus.

Tada komunistų partija galėtų savo energija perkelti iš kariškos į politinę socialinę plotmę. Pietų Vietnamas liktų demokratinis, susitaikęs; mat, komunistai turėtų naujame parlamente tik mažumą.

Q-vis dėl to "Grandis" turi keliauti į Pietų Ameriką — sako "Grandies" globos komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė savo gyvenimo palydovui — išvykai organizuoto komiteto pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui.

mas. Gi šiuo atveju jie specialiai iškviesti į koncertą ir duos naują programą. Jų dainomis ir koncertais yra gėrėjęsi Vokietijos, Prancūzijos, Šveicarijos ir Belgijos lietuviai. Tad chicagiečiams vėl gera proga susitikti su Baltijos kvintetu.

Gi rašytoją Antaną Gustaitį taip šitai sutikome pr. metais spaudoje baliuje, Balio Sruogos minėjime, o dabar jis laukiamas su nemaltesniu dėmesiu.

Sausio 27 d. tas pats komitetas Jaunimo centre ruošia vakarienę, tarytum "Grandies" išleistuves į Pietų Ameriką. Čia prisistatys "Grandies" reprezentacinis vienetas, atliks meninę programą. Ir vakarienės skatikas kaip tik atiteks tiems finansiniams sunkumams sumažinti.

Mūsų meninių pajėgų išvykos, graži reprezentacija mūsų tautinės kultūros kituose kraštuose ypač turėtų būti skatinama, puočiama ir visapusiškai remiama. Tad šiuo atveju ir "Grandies" išvyką reikia sveikinti.

Turime sudaryti sąlygas mūsų jaunimui nukilti į Pietų Ameriką, ten atnaujinti su jaunimu užmegstus ryšius. Toks bendravimas jaunimą kaip tik jungia ir į lietuvišką veiklą, o ji taip reikalinga ir Pietų Amerikos kraštuose.

Chicaga, 1 15

J. Janušaitis

V P. AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

atidarymas, posėdžiai, parengimai vyksta

são paulo - 1973 vasario 22-25

jaunimo studijų savaitė-stovykla II. 15-22

1323 VILNIUS 1973

Lietuvos šimtametė sostinė - 650

Gedimino 1323 m. laiškas

Kada Vilnius tapo Lietuvos sostine, tikrai nežinoma, kadangi jau Mindaugo laikais ten stovėjo viena svarbiausių tvirtovių (žr. šio psl. apačioje). Pirmoji tikra žinia istoriniuose šaltiniuose pasirodo Gedimino laiškuose, rašytuose 1323 metais vokiečių miestams. Vilnių Gediminas vadina savo „karališkuoju miestu“, tai yra sostine.

Kai kurie istorikai, jų tarpe A. Šapo ka, mano, kad jau šimtmetį prieš Gedimną čia buvo Lietuvos politinis centras. Visiems lietuviams gerai pažįstama Vilniaus ikūrimo legenda, paaiškina, kad Gediminas sostinę perkėlė iš Trakų. Kiekvienu atveju, jau tais pačiais metais priėmęs užsienio pasiuntinius, pasirašęs taikos sutartis, Gediminas turėjo mieste pasistatyti rūmus sau ir valstybės didikams kiek anksčiau. (Gedimino laiška buvo neseniai atskirai atspausdinti Lietuvoje).

Valstybės centras

Vilnius stovi visai netoli Europos geografinio centro. Amžių būvyje keitėsi susisiekimo priemonės, kultūros apraškos, prekybos ryšiai, Lietuvos valdymo sistema, bet per 650 metų lietuvių akys nukreiptos į šimtametę sostinę.

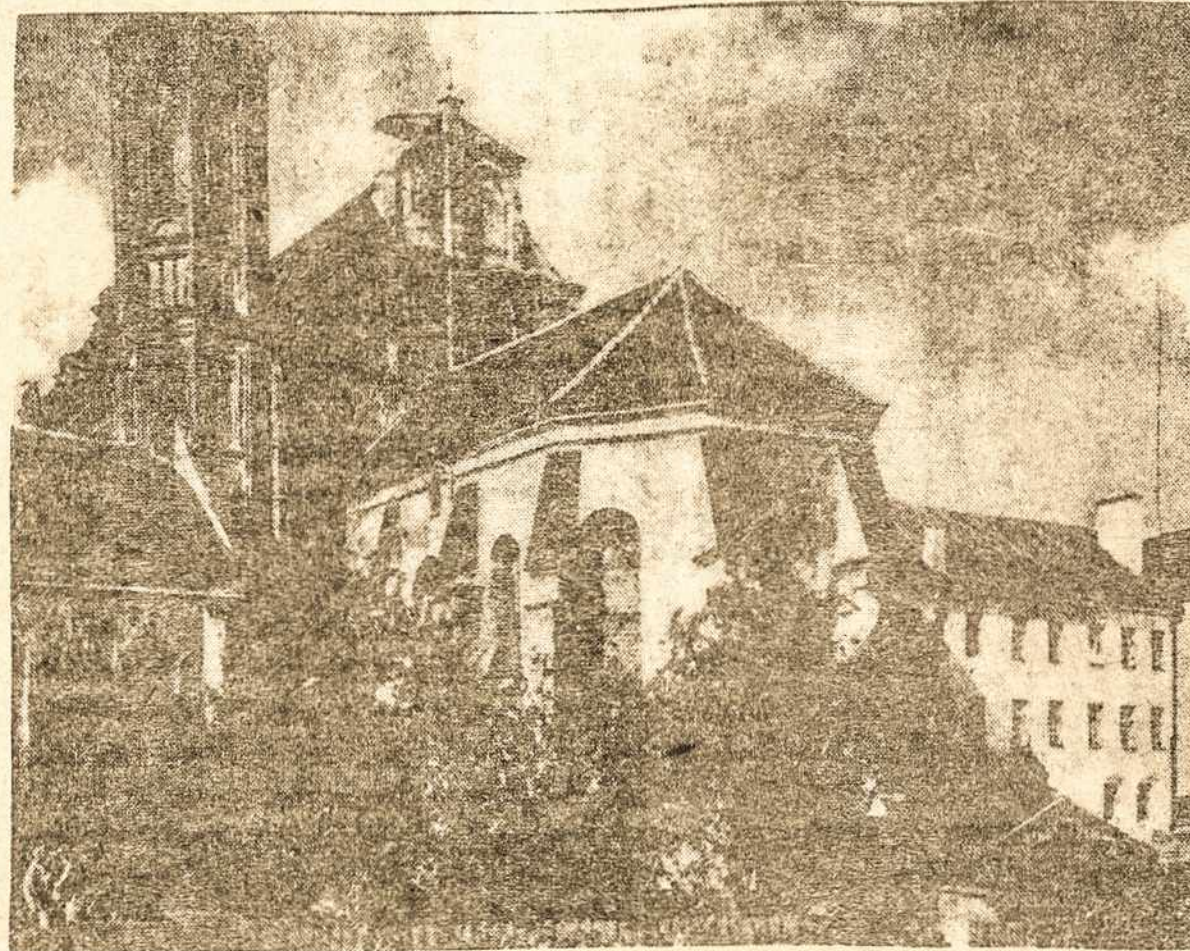
Beveik tris šimtus metų (nuo maždaug 1360 m.) čia buvo kalami milžiniškos Didžiosios Kunigaikštijos pini-

gai. Pirmoji Lietuvoje spausdinta knyga pasirodė 1524 metais, 1574 metais atsikėlė spaustuvininkai, pabėgę iš Maskvos, kur jie buvo apkaltinti raganyste. Šio šimtmečio pradžioje veikė Vilniuje 30 spaustuvių su 100 mašinų.

Vilniuje buvo nuo XIV amžiaus valstybės raštų archyvas, vėliau rusų išvežtas ir niekad negražintas. Katalikų ir evangelikų archyvai žuvo 1655 karo su rusiais metu. Dalį archyvų iš Rusijos išvežtu, atgavo Lietuvos Respublikos valdžia, dalį surinko dabartiniai Lietuvos tyrinėtojai. Pirmoji biblioteka veikė jau XIV a. pabaigoje prie katedros mokyklos, įvairiose vienuolynų bibliotekoje ir valstybiniame knygyne buvo tūkstančiai senų tomų (pavyzdžiui XVI-XVIII amžių knygos), raštų, iliustracijų kuriuos karo metu vokiečiai ir sovietai išbiškė. Dalį jų pasisekė sugrąžinti sostinės mokslo įstaigoms (Vilniaus universiteto biblioteka dabar turi 2.500.000 tomų, gauna 2.000 periodinių leidinių).

Mokyklos ir universitetas

Kaip ir kituose kraštuose prieš 600 metų, mokyklos veikė parapijų ir vienuolynų. Katedros mokykla veikė jau 1397 metais. XVI amžiuje veikė prie katalikų ir evangelikų parapijų mokyklos, mokančios lenkų ir lietuvių kalbomis. 1569 metais Vilniaus vyskupas V. Protasevičius pakvietė jėzuitus įsteigti aukštesniąją mokyklą ir 1582 metais

Pranciškonų bažnyčia ir vienuolynas Vilniuje, sovietų valdžios kitiems reikalams vartojami Apačioje Trijų kryžių kalno paminklas Plikajame kalne. Šventovė sovietų nugrianta.

vysk. Jurgis Radvilas jiems pavedė kunigų seminariją. Mokyklas tuomet vedė ir dominikonai, pranciškonai, bernardinai, karmelitai, iš kitų bendruomenių – stačiatikiai ir unitai.

Lietuvą užėmus rusams XVIII šimt. gale, buvo vykdomas rusinimas. Tuo metu Vilnius visvien liko švietimo centru – veikė iš viso 124 mokyklos su beveik 9.000 mokinių. Pirmoji legali lietuvių mokykla rusų laikais pradėjo veikti 1907 metais, o po lenkų okupacijos (po 1919 metų) lietuviai sugebėjo išlaikyti šešias mokyklas.

Pagrindinė mokslo įstaiga nuo 1569 iki 1832 ir nuo 1919 yra Vilniaus universitetas, kuris, kaip ir sostinė, pergyveno įvairius laikotarpius.

Jo vardas 1781 metais buvo pakeistas iš Vilniaus universiteto į Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos Vyriausiąją mokyklą, po to caro valdžia jį padarė Vyriausiąją mokyklą (iki 1803), tada Imperatoriškuoju universitetu, kol po 1831 metų sukilimo jis buvo uždarytas, nors iki 1844 liko atskiri fakultetai, po to Lietuvoje nebebuvo aukštosios mokyklos. Nepriklausomybę atgavus, buvo pradėta rūpintis universitetą atgaivinti, bet lenkai, užėmę kraštą, įsteigė Stepono Batoro universitetą (1919–1939).

Nuo 1940 pradėjo veikti reformuotas lietuvių universitetas, kurį sovietai vėliau pavadino Vilniaus Valstybiniu universitetu, o po 1955 metų – Vinco Kapsuko vardu. 1970 metais Vilniaus

Tęsinys 4 psl.

VILNIUS APGYVENTAS JAU 12.000 METŲ

Lietuvos archeologai numatytuose kasinėjimuose ar atsitiktinai, ypač taisant ar statant pastatus, kanalizaciją, gatves, atranda vis daugiau dvinčių apie Vilniaus senovę.

1942 metais buvo rasta Neries pakrantėje stovykla iš dešimto tūkstantmečio prieš Kristų, įrengta turbūt palei Baltijos jūrą ir upėmis iš pietų atėjusių gyventojų. Jau apie 2000 metų prieš Kristų visoje Lietuvoje vystėsi baltų kultūra, skirtinga nuo kaimynų slavų ar suomių ugrų. Apie 500 metų po Kr. jau Gedimino kalne ir Bekėšo kalne prie Vilnios dešiniojo kranto buvo lietuvių sodybos.

Mindaugo laikais, XIII amžiuje, Gedimino kalne stovėjo jau medinė pilis, tuo laiku viena iš svarbiausių Lietuvoje, bet buvo apgyventos ir kitos miesto dalys, kurios Gedimino laikais turėjo apie 50 hektarų plotą, jau vien arti pilies.

Tapęs Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos sostine, Vilnius sparčiai augo. Kadangi ji buvo lengviau ginama (pats Gedimino kalnas yra aukščiausias naturalus piliakalnis Lietuvoje), gamtos sąlygos buvo palankios tolimesniam vystimuisi, ypatingai susisiekimui. Svarbūs keliai jungė jį su kitomis anų metų svarbiomis Lietuvos tvirtovėmis - Trakais, Medininkais.

Pačiame mieste, tai yra, žemutinės pilies mūrinės ir medinės sienos ribose, gyveno daugiausia bajorai, o už gynybos sienų tęsėsi priemiesčiai. (Vieno mūrinio bokšto pamatai buvo vėliau įjungti į dabartinę Vilniaus katedros varpinę). Antroji pilis, 1390 metais kryžiuočių sudeginta, vadinosi Kreivąja ir stovėjo Plikajame kalne, vėliau pavadintu Trijų kryžių kalnu. Aukštutinę pilį Vytautas apvedė mūro siena, pastatė mūrinius pastatus, tris bokštus, kurių vakarinis geriausiai išlikęs iki šių dienų (buvo sugriautas per rusų okupaciją 1665 metais). Kadangi jis gerai matomas, Gedimino kalno bokštas tapo miesto, sostinės ir Lietuvos garbingos senovės simboliu.

Per karines, kultūrinės ir politines audras Vilnius visada išliko ir tebėra Lietuvos centru, didžiausiu miestu, vienu iš gražiausių miesto vidurio-rytų Europoje. Tai ir tikrasis ir simbolinis Lietuvos pasididžiavimas, surištas su tūkstantmete lietuvių tautos ir Lietuvos valstybingumo tradicija, dėl kurios pirmieji gyventojai priešistoriniais laikais ir vėlesni valdovai ir piliečiai nuolatos kovojo ir ateityje, lietuvių tautos pastangomis ir Dievo palaima, Gedimino kalne vėl plėvėsuos trispalvė vėliava.

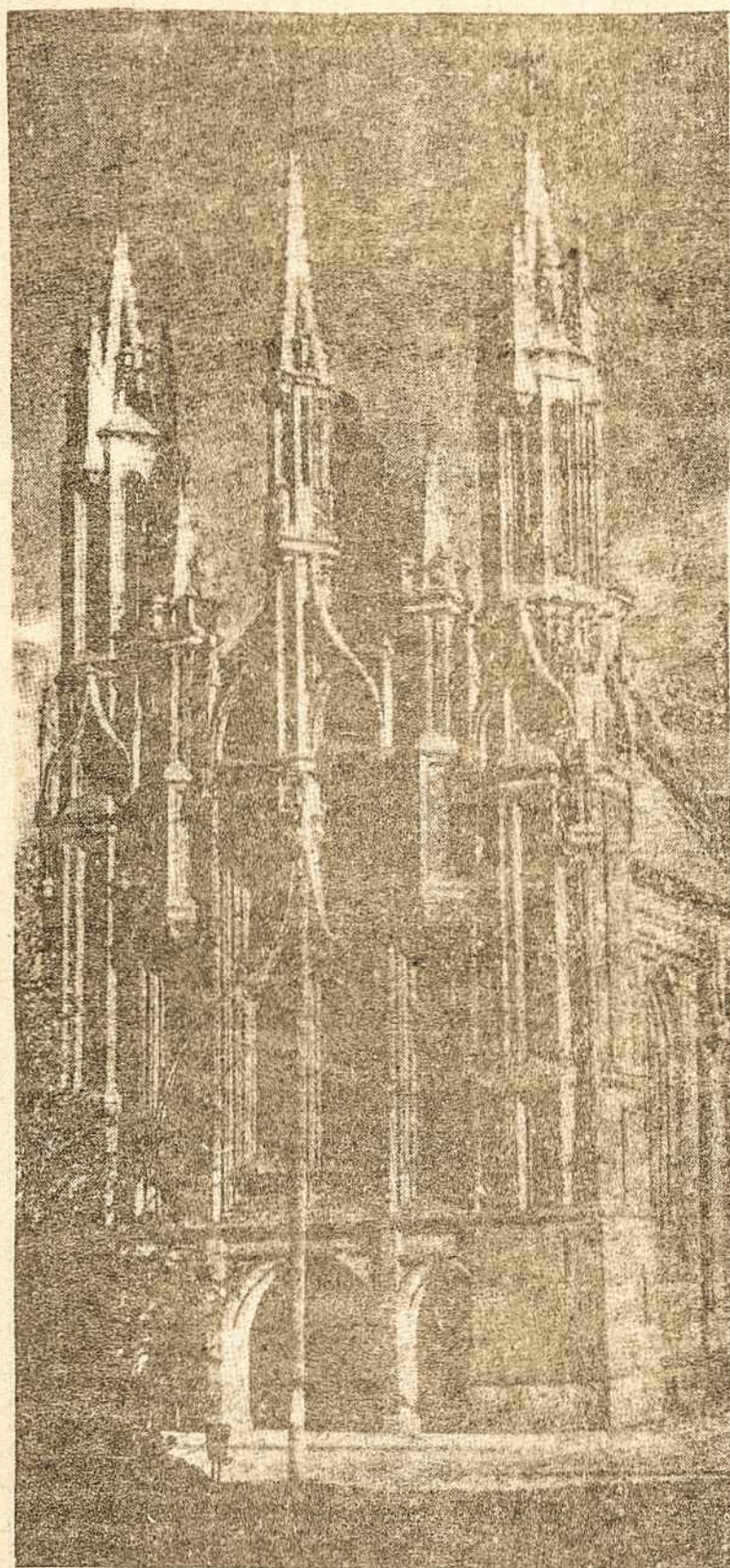
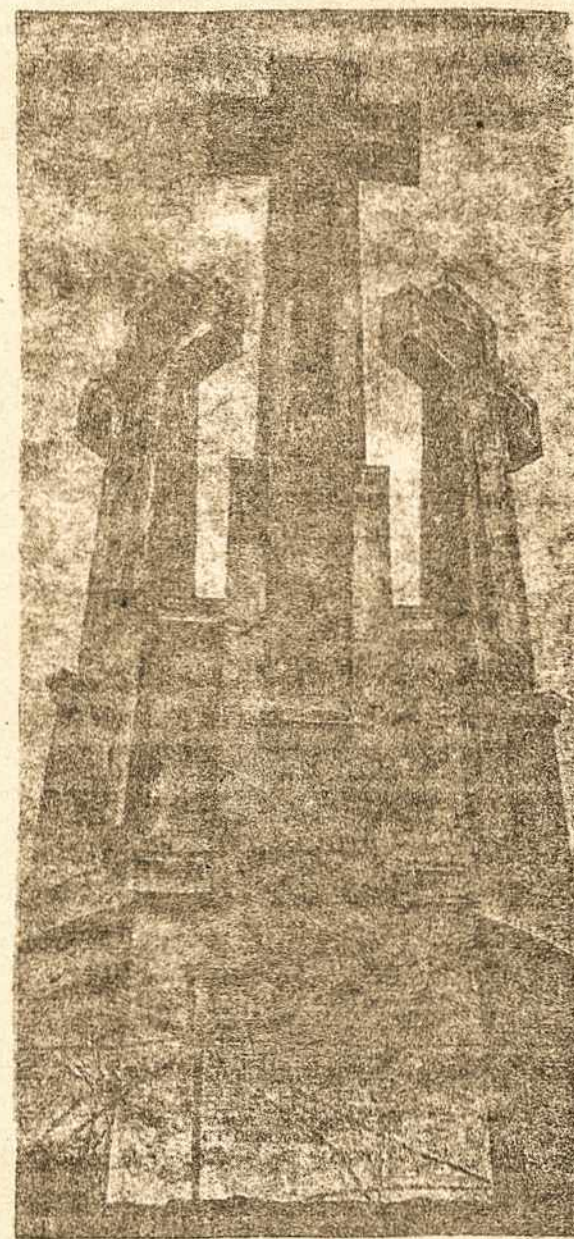

Photo V. Augustinas

KALBA BE KALBOS
(I DALIS)

Vienas iš klausimų, kuris iškyla ypač tingai São Paulo lietuvių tarpe, yra: Ar vaikai, kurie mažai ar nieko nesupranta lietuviškai, gali ir turi dalyvauti lietuviškose pamaldose parapajose; ir antra, kokia kalba turėtų būti pamaldos jaunimo renginiuose, pavyzdžiui stovyklose, išvykose.

Kalba kaip sako Lietuvių Charta, yra svarbiausias bendruomenės ryšys. Ir mūsų tikslas, neriantis iš kailio dėl mūsų jaunimo, nėra tik išmokyti kalbos, bet subendruomeninti juos, kad jaustųsi priklausą lietuviškai šeimai.

Man didelį įspūdį padarė susitikimas su misionieriais iš kitų kraštų, kurie ilgiau ar trumpiau pabūdavo mūsų seminarijoje JAV-se. Jie visi teisingai teigė, kad asmuo, kuris nori eiti į kurią nors bendruomenę, turėtų išmokti ir melstis, kaip ta bendruomenė meldžiasi. Ypačingai tai gražiai pasakė vienas arių kilmės amerikietis, perėjęs į melchitų (arabų) apeigas ir dirbęs dabar arabų kraštuose. Per savo pirmąsias mišias po šventimų jis atnašavo melchitų apeigų mišias, kurios jo šeimai, artimiesiems ir kitiems visai svetimos, skirtingos nuo lotyniškų, prie kurių esame pripratę. Ir paaiškino tą patį, kad norėdamas dirbti arabų tarpe, stengiasi melstis, kaip jie meldžiasi ir prašo, kad jo šeima, giminės ir draugai taip pat susipažintų su šiomis apeigomis.

Jeigu vaikai ir jaunimas nuoširdžiai traukiami lietuviškon pusėn, reikėtų ir pagalvoti apie tai. Jeigu jaunimas kartu su visuomene šoka, dainuoja, keliauja, posėdžiauja, kopūstus valgo, tai tik tu, kad ir kartu melstųsi, nors ir visko ar nieko nesuprastų.

Bet yra ir kita priežastis, ne tik pačios suprantamos ar nesuprantamos kalbos. Gal daugiau žmogus kitam žmogui pasako be žodžių, nemokėdamas kalbos: tai yra pergyvenę visi, kurie svetimuose kraštuose keliauja. Man teko su japonu skautu stovyklauti ir dirbti, nors nė vienas nemokėjome kito kalbos, o vis dėlto buvo nepaprastai malonu. Supratome viens kitą be žodžių kalbėjome be kalbos.

Klausimas būtų: ką sakome, ką nors darydami. Teko dalyvauti pamaldose, kurios buvo vedamos lietuvių ir kita kalba. Malda „Tėve Mūsų“ buvo kalbėta kita kalba, kai kaip tik vaikai Viešpaties malda gali lengvai lietuviškai išmokyti, jau ir taip pažindami jos turinį. Tą darydami, man atrodo, sakome: Svarbių maldu netinka lietuviškai kalbėti, nors ir įmanoma; lietuviški dalykai ne tiek svarbūs, kiek mes sakome.

Todėl sunku suprasti, kad mūsų seneliai, senelės, tėvai ir motinos nevisada stengiasi nors kartais vaikus atvesti kartu į pamaldas (čia nekalbama iš viso apie bažnyčios lankymo klausimą). Tai yra, ar vaikai eina, turėtų eiti ir t.t. Jeigu katalikai eina į protestantų, stačiatikių ir žydų pamaldas, o anie į katalikus, kad vieni kitus geriau suprastų, tai būtų savaimė aišku, kad norintiesiems artėti prie lietuvių reikėtų kartu su lietuvišiais ir melstis.

Galima prisiminti mūsų istoriją. Koks lenkinimas vyko per Bažnyčią pereinant šimtmetį Lietuvoje, nors nedaug kas ir lenkų kalbą suprastavo. Nesuprastami žodžių suprato kad „lietuvių

JAUNIMO KONGRESO APYSKAITA

Pranešimas

Mieļi Tautiečiai

Baigdamas II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso proga sudarytame Brazilijos JK komitete pirmininkavimą, noriu padėkoti visiems lietuviams, kurie prisidėjo prie mūsų kelionės pasisiekimo darbu, pinigais ir malda.

Taip pat noriu pateikti šios mūsų kelionės apyskaitą. (Pastaba: Lėktuvus buvo išnuomotas Brazilijos Lietuvių Bendruomenės vardu; finansus tvarkė Brazilijos JK komitetas; sumos, apimančios Argentinos, Urugvajaus ir Brazilijos jaunimą, atatinkamai pažymėtos).

GAUTA	JAV \$	ISLEISTA	Viso \$
1. Iš II PLJK Finansų Komiteto Šiaurės Amerikoje (trims kraštams) — 6.450		1. Lėktuvui São Paulo-New York-São Paulo (trijų kraštų jaunimas) — 21.450	
2. Iš IV Laisvojo Pasaulio Lietuvių Tautinių šokių šventės Komiteto (trims kraštams) — 6.000		2. Lėktuvui New York-Chicago (trijų kraštų) — 900	
3. Iš keliautojų kartu su jaunimu (dauguma iš Brazilijos (jaunimo kelionėi) — 5.600		3. Autobusams pokongresinėje kelionėje (Toronto-New York) Brazilija — 1.400	
4. Iš pačio jaunimo kelionės mokestis (trys kraštai) — 5.100		4. Už dovanas, plakatus, muzikos instrumentus, telegramas, spausdinius (Brazilija) — 400	
5. Surinkta auka Brazilijoje — 250		5. Fotografui už nuotraukas — 100	
6. Brazilijos JK komiteto pastangomis parūpintos lėšos — 1.100		6. Iškeičiant kruzeirus į dolerius — 150	
	Viso — 24.500	7. Smulkios kelionės išlaidos — 100	
			Viso \$ 24.500

Baigdamas dėkoju visam lietuviškam jaunimui, kuris su mumis bendradarbiavo ir jaunimo tėvams, kurie mums juos patikėjo didžiai ir pavojingai kelionei lietuviškumo garbei.

Su Pagarba

Arūnas Steponaitis

S. PAULO LIETUVIŲ IŠEIVIŲ LIETUVYBĖ IR BENDRUOMENĖ

(Zenonas Bačelis, Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Tarybos pirmininkas, pateikia mintis ryšium su Brazilijos LB Tarybos posėdžiu vasario 12 ir su PAL Ko Bendruomenės sekcija vasario 23).

Prieš 70 metų, Lietuviai esant carinės Rusijos vergovėje, V. Kudirka skelbė: „Kiekvienas iš mūsų turi žinoti, kur lietuvis verčia, o kur džiaugiasi, kur džiaugiasi, kur vargsta, o kur turtuose, kur apleistas ir nuskriaustas, o kur laivas ir laimingas, kad matytume, kurį brolių reikia gelbėti, o iš kurio prašyt pagalbą; turime žinoti visų lietuvių jausmus, mintis ir darbus, kad aišku būtų, kuo galima remtis, norėdami ginti savo tėvynę ir suteikti laimę“.

Jo supratimu, tai yra lietuviškos šviesuomenės pareiga ir ji vieningai bei sutartinai veikdama to gali pasiekti. To kalba muzikų kalba“, nors tai neteisybė ir melas. Dalyvavimas svetima kalba pamaldose atliko savo lenkinimo uždavinį. Jeigu ta priemonė veikė lietuvių tautos interesams priešinga kryptimi, gali veikti ir teigiamai.

Labai vertingas yra psichologinis dėsnis: ne tai svarbu, ką sakai, bet kaip sakai; arba, kas tu esi taip garsiai man kalba, kad aš negirdžiu ką sakai.

Tokius klausimus verta apsvarstyti ne tik vienam kunigui savo mintyse, bet patiems kunigams; ne tik vienam žmogui „Žilvičio“ ar „Vytis“ tėvų komitetų keliems žmonėms, bet lietuviškoje veikloje dalyvaujančių vaikų tėvų visuomenei. Nė pasitarimai nė atsakymai nėra lengvi, bet lygiai nėra lengvas ir mūsų tautos kelias.

Sekancią savaitę — dar keletas minčių lietuviško auklėjimo klausimu.

A.Saulaitis.

Petras Pakalnis

PREZIDENTAS-TRUMANAS

Sulaukęs 88 metų amžiaus, praėjusių metų pabaigoje mirė Harry S. Trumanas, trisdešimt trečiasis JAV prezidentas. Jis buvo būdingas amerikietis, niekuomet nenorėjęs tapti prezidentu, bet, patekęs į Baltuosius Rūmus, nesibijojo drąsių sprendimų. Lankydamas jį paskutiniaisiais prezidentūros metais, Winstonas Churchillis taip jam pareiškė „Paskutinį kartą mes sėdėjome prieš vienas kitą Potsdamo konferencijoje. Noriu pripažinti, kad tuokart aš jus labai menkai vertinau. Man buvo skaudu, kad jūs užėmėte Franklino Rooseveltą vietą. Taip galvodamas aš labai suklidau. Nuo to laiko jūs daugiau už kitus prisidėjote prie vakarų civilizacijos išgelbėjimo“. Iš tiesų, prezidentą Trumaną neįvertino teisingai ne tik anas garsusis Anglijos politikas, bet ir patys JAV piliečiai. Vieni manė, kad jis toms atsakingoms pareigoms nėra pasiruošęs kiti gi — kad jis visiškai netinkamas. Bet kai Trumanas pradėjo spręsti painius politinius klausimus ir duoti įsakymus, jis nustebino ir draugus, ir priešus.

Neturtingas ūkininko sūnus

Harry S. Trumanas gimė Amerikos viduryje, Missouri valstybėje, 1884 m. Jo tėvai buvo ūkininkai. Lankydamas pradžios ir aukštesniąją mokyklą, būsimasis prezidentas plaudavo kaimynų langus ir bonkas, rodydavo kino lankytojams skirtas vietas, tarnavo banke ir įvairiais būdais bandė užsidirbti keletą dolerių. Norėdamas pinigų universitetui, jis pradėjo šeiminkauti motinos giminių ūkyje. Prasidėjęs pirmam pasauliniam karui, Trumanas stojo į kariuomenę, tarnavo artilerijos pulke ir 1918 m. buvo nusiųstas į Prancūziją. Kare pasižymėjo drąsa ir pasiekė kapitono laipsnį.

Subankrutavo į teisėjus ir senatorius.

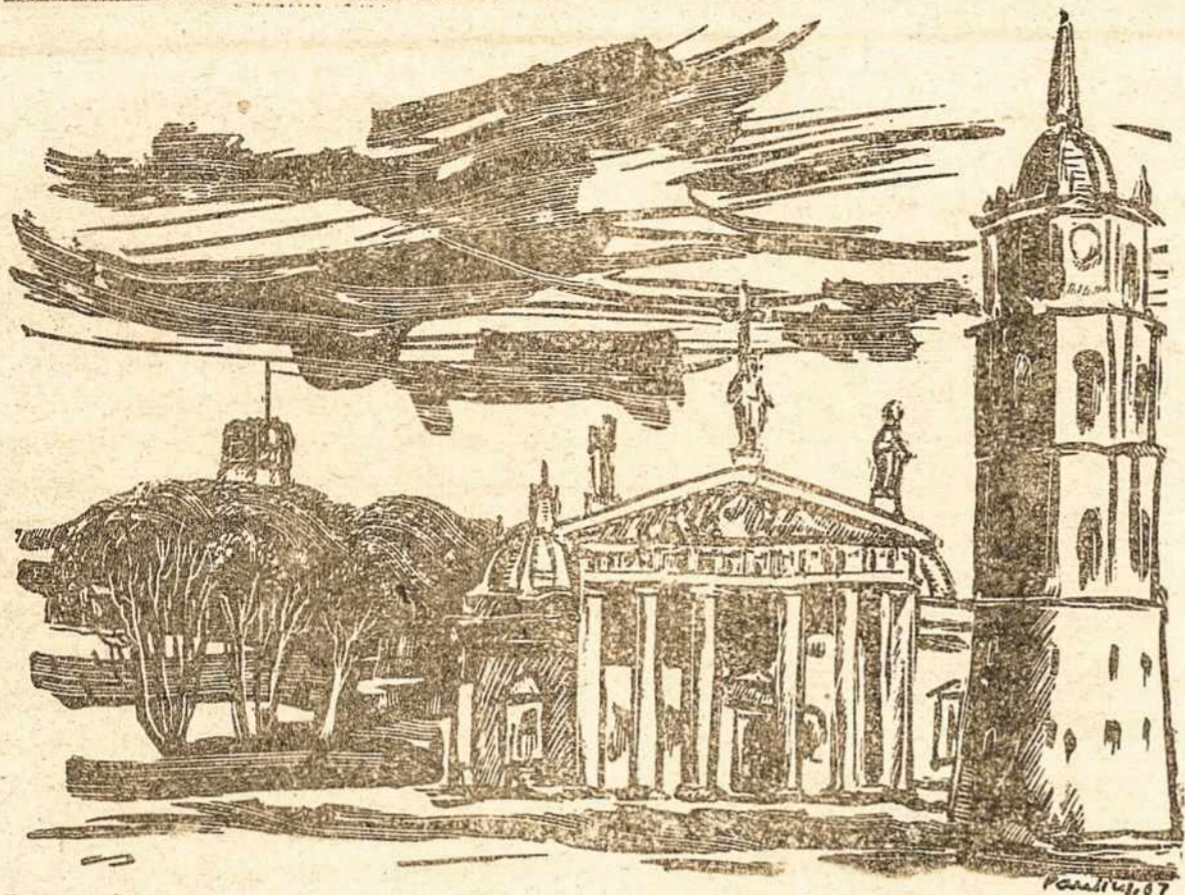
Sugrįžęs namo ir sutaukęs 15.000 dolerių, atidarė vyriškų rūbų krautuve, kuri po poros metų subankrutavo. Tada vieno įtakingo politiko brolis pasiūlė Trumanui statyti savo kandidatūra per apskrities teisėjų rinkimus. Trumanas laimėjo rinkimus ir per 12 metų ėjo teisėjo pareigas. 1934 m. jis buvo išrinktas senatorium. Praėjus 4 metams vėl laimėjo senatoriaus vietą ir pagarsėjo komisijoje, kuri tyrinėjo neteisėtus pasipelnymus iš ginklų pardavimo kariuomenei. 1944 m. Trumanas išrinktas viceprezidentu, o po Rooseveltą mirties 1945 m. balandžio mėnesį tapo JAV prezidentu. Apie politiką jis daug neišmanė, bet, vadovaudamasis sveiku protu ir ūkininko išmintimi, jis joje greitai susiorientavo.

Atominės bombos.

Sužinojęs iš krašto apsaugos ministerio, kad užbaigimas karo su Japonija pareikalautų 500.000 amerikiečių karių ir tiek pat japonų gyvybių, 1945 m. rugpjūčio mėnesį Trumanas įsakė mesti ant Hirošimos ir Nagasaki miestų atominės bombas ir po 5 dienų užbaigė Japonijos karą. Prieš tai, liepos mėnesį, jis dalyvavo Potsdamo konferencijoje ir suprato Stalino suktumą. Todėl kai 1948 m. rusai uždarė sąjungininkams

(tesinys 7 psl.)

(Tesinys 7 psl.)

Tešyns iš 2 psl.

universitete studijavo apie 15.000 studentų, buvo 74 katedros ir 456 dėstytojai.

Religinis centras

Vilniaus katalikų seminarija veikė, su protarpiais, nuo 1579 iki 1844 metų, nuo 1920 iki 1943 metų, bet pati vyskupija daug senesnė, Jogailos aprūpinta ir popiežiaus įsteigta 1387-1388 metais. Dabartinė katedra L. Stuokos Gucevičiaus perstatyta XVIII šimtmečio viduryje, 1956 metais ji buvo restauruota ir sovietų paversta paveikslų galerija. (Pažymėtina, kad 1925 metais Vilnius tapo arkivyskupija). Sovietų valdžia teleidžia kan. Česlovui Kriavičiui eiti administratoriaus pareigas.

Šalia katalikų, nuo pat Vilniaus išryškėjimo kaip sostinės veikė įvairių tikybų bendruomenės, anot Lietuvių Enciklopedijos: „Apskritai vilniečiams niekad nėra stigę pakantumo kitoms rasėms, tautybėms ir konfesijoms.”

Vilniaus gatvėmis vaikščiojo katalikų vienuoliai, turkų apsiaustais mohamedonai, žydai, karaimai, stačiatikiai, evangelikai, masonai, rašoma apie 1600 metus.

Nuo 1502 metų buvo evangelikų bažnyčia, reformatų nuo 1553. 1931 metais Vilniuje buvo žydų 104 maldos namai ir sinagoga, kurių pirmoji turbūt buvo įrengta Gedimino laikais, o 1572 metais statytoji yra viena seniau-

sių Europoje (visos buvo nacių sugriautos). Nuo Vytauto laikų stovėjo mahometonų mečetė, o dabar XIX a. pastatas. Apie 1345 metus pirmoji Algirdo žmona pastatydino stačiatikių cerkvę. Kaip rašo Bronius Kviklys „Mūsų Lietuva” tomuose, „Vieni Vilniaus religiniai pastatai turi vakarietiški, kiti rytietiški charakterį. Ir nenuostabu: Vilniuje susikerta rytų ir vakarų kultūros”.

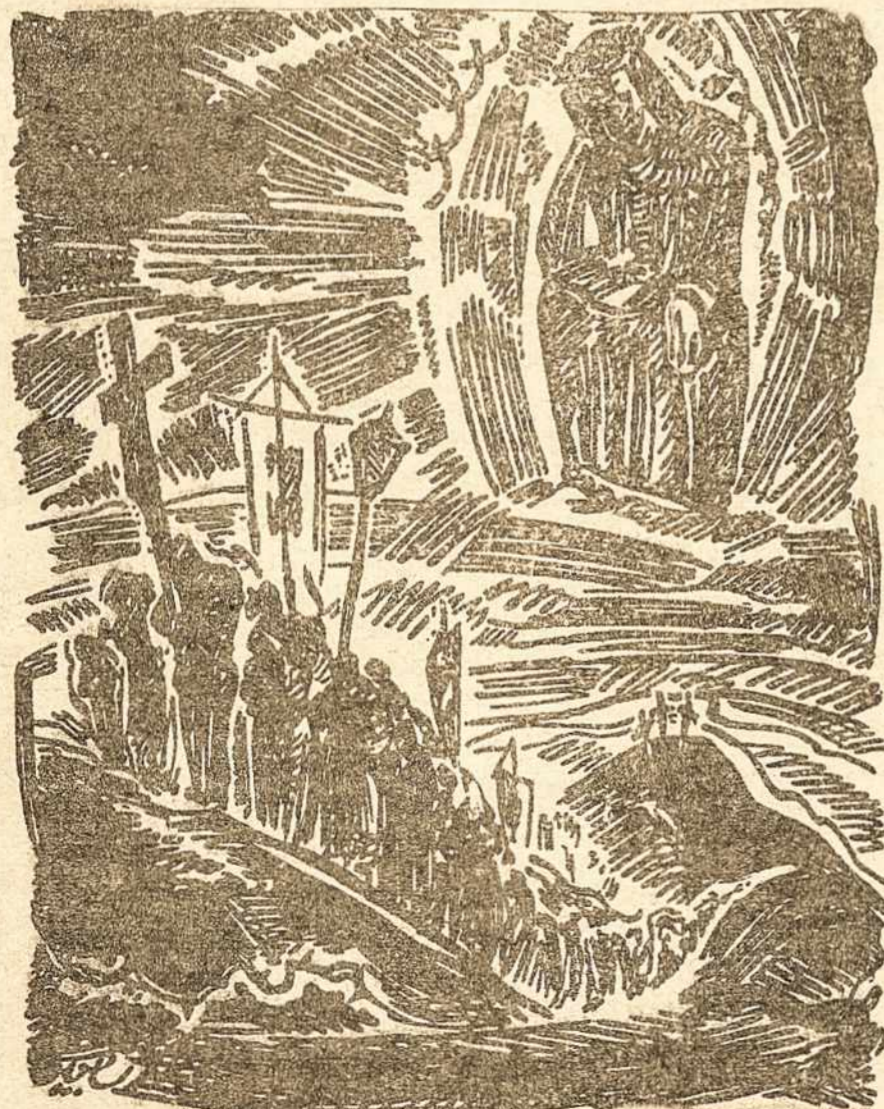
Organizacinė veikla

Šalia kitos kultūrinės veiklos, tautinio atgimimo metu Vilniuje veikė įvairios organizacijos, remiamos lietuvių šviesuolių, gryžusių iš užsienio ar iš caristinės tremties. Išsilaike organizacijos ir lenkų okupacijos metu, nežiūrint neigiamo spaudimo, palaikydamos mintį, kad Vilnius sugrįš Lietuvai.

Vien tik organizacijų pavadinimai parodo platų Vilniaus lietuvių vadmenį Lietuvos kultūriname gyvenime: Karo nukentėjusiems, šalpos, bitininkų ir sodininkų, agronomijos ir teisių, amatininkų ir darbininkų, blaivybės, švietimo ir kultūros, medicinos, Meno ir literatūros, mokytojų sąjunga, sanitariinės pagalbos, sporto klubas, studentų sąjunga, vaikų globos, neskaitant politinių partijų. Nuo 1911 metų veikė ateitininkai, o 1918 XI 1 buvo įsteigti Lietuvos skautai.

Teatrai ir menas

XVI amžiuje jau veikė mėgėjiškas

Kazys Bradūnas

VILNIAUS KALVARIJOSE

Prie upelio vienuolyne supasi
Vidurdienio šventi varpai.
Su troškuliu širdy ir lūpose
Tėvų Kalvarijas lankai.

Eini su ilstančia procesija,
Su kryžiais, vėliavom, malda...
O Viešpatie, o veski ją,
Kad nepaklystų niekada.

Vidurdienio varpai nutyla,
Per girių begalinę tylą
Atplaukia tolima giesmė.

Krūtinę semia jėgos naujos,
Kelionės dulkes vėl nuplauja
Malonių tekanti versmė.

Klišė dešinėje Argentinos „Laiko”. Visos kitos „Švento Franciškaus Varpelio”.

teatras, pagarsėjęs misterijomis, deklamacijomis, alegoriniais dialogais, o nuo XVII a. pradžios veikė nuolatinis teatras. 1636 metais Vilniuje pastatyta pirmoji opera, nuo XVIII a. pradėjo garsėti Vilniaus baletas.

Jau 1515 metais didžiuliam orkestre buvo 100 muzikantų, sostinę daug kartų aplankė menininkai iš Vakarų Europos, o Vilniaus universiteto muzikos katedra viena iš pirmųjų Europoje.

Vilniuje ir dabar ruošiamas didelis dainų, muzikos, tautinių šokių šventės, sutraukiančios tūkstančius dalyvių.

Prieš daugiau kaip 200 metų garsėjo Vilniaus dailės mokykla, o 1907 metais įvyko pirmoji lietuvių meno paroda, kurioje M.K. Čiurlionis išstatė 33 paveikslus. Daug vertingų meno kūrinių yra dailės muziejuje (buvusioje miesto rotušėje), jau neskaitant pačių pastatų ir bažnyčių meno.

„Menas savo paminklų gausumu, originalumu ir ansamblių žavingumu užima pirmąją vietą rytinėje vidurio Europoje”, rašo Lietuvių Enciklopedija. Lietuvoje neseniai išleisti puikūs albumai apie Vilniaus bažnyčias.

Architektūra

Vilniaus statyboje ryškūs įvairūs stiliai: gotika, kuri išvystė lietuvišką atspalvį, pavyzdžiui, šv. Onos bažnyčioje, renesansas, kurio pavyzdžiu yra ligi šių dienų išlikę Aušros vartai; šv. Kazimiero bažnyčia (dabar paversta ateizmo muziejumi), šv. Jono, šv. Igno, šv. Petro ir Povilo bažnyčios yra baroko statybos; vėlyvasis barokas atstovaujamas visoje eilėje bažnyčių pvz., švč. Trejybės, karmelitu, evangelikų-liuteronų, klasizmas—Vilniaus rotušė, katedra.

Vilniaus senamiestis dabar atstatomas, bandoma išryškinti pirmykštį istorinių pastatų veidą.

Pramonė, susisiekimai

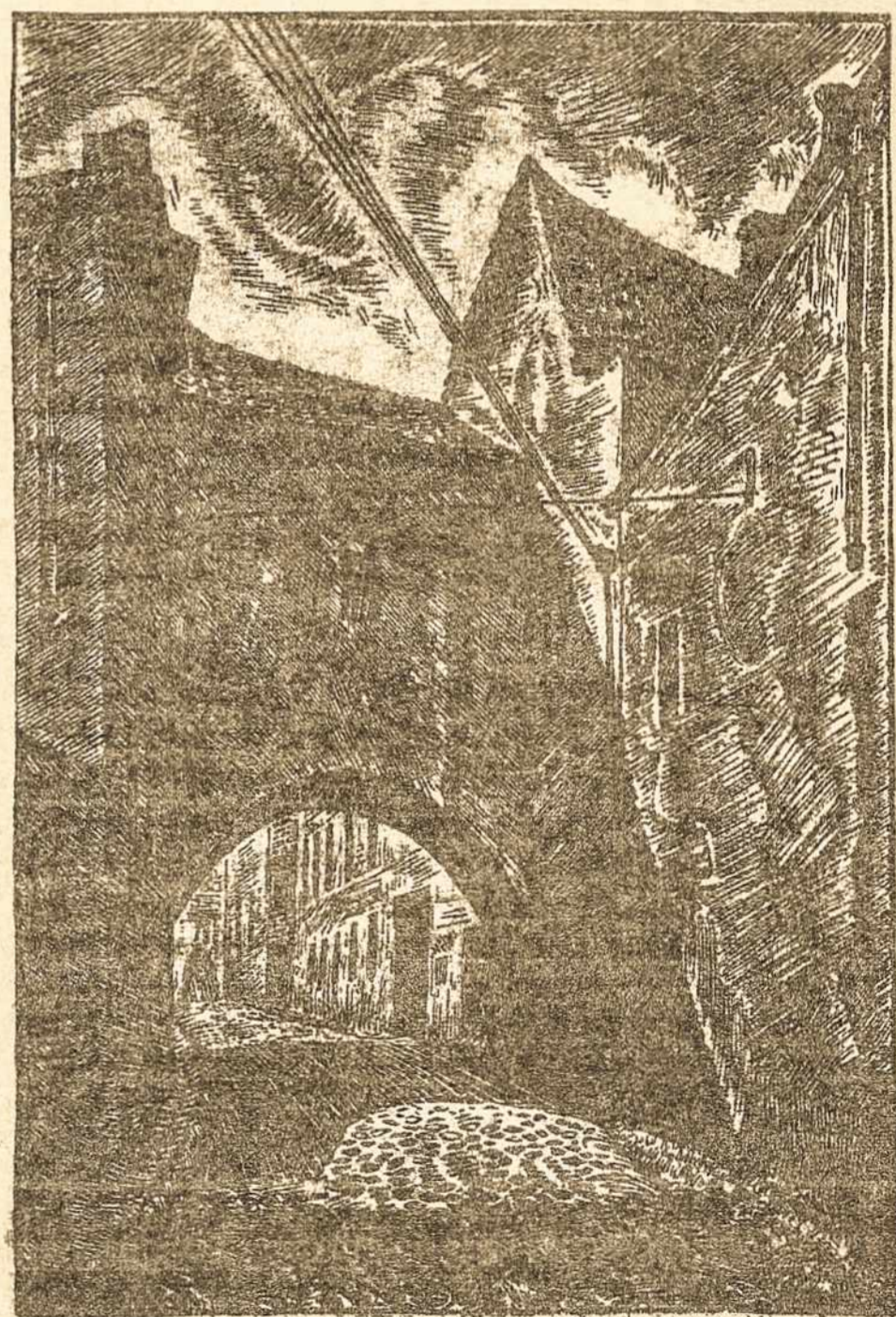
Dirbuvės ir pramonė Vilniuje veikė nuo XV a., kada buvo įsteigtas stiklo fabrikas, XVI a. ėjykla ir popieriaus fabrikas. 1919 metais buvo 90 įmonių, šiuo metu yra apie 300, ypač tingai elektronikos srityje, kuriai sovietai bando importuoti rusus (9 proc Lietuvos gyventojai rusai). Nuo 1862 metų Vilnius yra tarptautinis geležinkelio centras.

„NEPRIKLUSOMA LIETUVA SU SOSTINE VILNIUJE”

Šimtmečio pradžioje Vilnius tapo tautinio atgimimo centru: 1905 apie 2000 visos Lietuvos atstovų susirinko į Didįjį Lietuvos seimą, 1917 metais I-oji Lietuvių konferencija su 214 atstovų išrinko Lietuvos Tarybą, kuri 1918 vasario 16 paskelbė atstatomą Lietuvos valstybę, įsakmiai įrašydama „su sostine Vilniuje”

Lenkams klatingai užėmus Vilniaus kraštą, vyriausybė beveik 20 metų veikė Kaune, laikinojoje sostinėje. Vilniui vaduoti Sąjunga, pasirinkusi šūkį „Mes be Vilniaus nenurimsim”, skatino gyvą viltį, kuri 1939 X 28 išsipildė — Lietuvos respublikos kariuomenė įžygiavo į savąją šimtametę sostinę. Antrojo karo metu apie 40 proc. miesto buvo sunaikinta, vėliau atstatytas ir prapliestas miestas, kartu su visa Lietuva ir lietuviais užsienyje laukias naujos Aušros.

Viršuje: Pauliaus Jurkaus iliustracija: Gedimino kalnas, Vilniaus katedra su varpine.

Senoji Vilniaus gatvė. Vilniaus senamiestis šiuo metu pradėtas restauruoti. Darbai tęsis dvejus metus.

PASAULIO LIETUVIS—OMAHA IR LOS ANGELES

Omaha talvez, seja a única comunidade lituana dos EUA grande, que fica longe dos outros centros do país. Mesmo assim, desde os primeiros lituanos que chegaram nesta cidade da parte central dos EUA, em 1890 conseguiram manter um alto nível de atividade cultural e social.

Já em 1916 houve acima de 1.400 lituanos na cidade, a primeira igreja de madeira, foi construída em 1907. A Comunidade Lituana e a associação

Omahos lietuvaitės parodoje

principal, e a juventude reúne-se nos escoteiros e bandeirantes lituanos. O clube esportivo Lituanica era, durante um longo tempo, o mais forte do estado de Nebraska inteiro em futebol e tennis de mesa.

Durante esta viagem nem passamos pelo sul dos E.U.A., mas devemos di-

zer algo sobre os lituanos nesta região. A maior concentração é localizada em Flórida e é composta geralmente, de pessoas aposentadas, em busca de um clima mais agradável do que o norte frio. Mas as famílias e os indivíduos conseguem manter várias sociedades benéficas, culturais, recreativas. Quase todos os números do jornais lituanos dos E.U.A, trazem notícias das atividades de Miami, Palm Beach, St.Petersburg, Tampa.

Nos outros estados há poucos lituanos. A maioria são „migrantes” por causa do serviço, especialmente cientistas (por exemplo, a indústria aero-espacial) e professores nas universidades. O mais conhecido é o prof. Jonas Kuprionis, que durante vários anos, na Lousiana, ganhou muitos amigos para a Lituânia enquanto ensinava a ciência florestal, plantava um parque de diversas árvores. A colonia de Hot Springs, Arkansas, envia seus filhos para os acampamentos ao norte, apesar de que a distância é grande.

Há mais. Vários sacerdotes lituanos trabalham nos estados, perto das montanhas ou ao sul (Texas, New México, etc.), longe dos seus compatriotas, por razões de saúde ou vocação particular. Pe. J. Klumbis trabalha com os índios nas reservas de New México.

Ao norte da costa Pacífica, temos a pequena colonia de Seattle. Viajando para o México, encontramos San Francisco com sua comunidade lituana. A maior população lituana concentra-se ao redor da cidade de Los Angeles, é ainda mais num lugar „romântico” — perto da capital do cinema — Hollywood.

A comunidade de mais de 6.000 lituanos mantém a única revista ilustrada do mundo livre „Lietuvių dienos”, um jornal próprio, um grupo de drama, duas paróquias, a escola lituana aos sábados, escoteiros, bandeirantes, „ateitininkai”. Apesar de que existem vários grupos étnicos, inclusive mais japoneses, chineses, etc., os lituanos são um dos mais fortes e expressivos no campo da cultura. Estreiam no cinema a Rūta

Los Angeles lietuvių Jaunimo sekcija su pirmininku Juozu Venckum viduryje.

JAUNYSTĖS AIDAS

Lee, Jack Sernas, Kaz Garas e outros astros lituanos

Desde 1954 organiza-se o Dia Lituano, do qual participa pelo menos um terço de toda população lituana (imaginem se isso aconteceria em São Paulo). Os lituanos protestantes também tem a sua paróquia.

Moram aqui muitas pessoas ilustres: o poeta Bernardas Braždionis, a arqueóloga Marija Gimbutienė. Talvez o ambiente seja responsável pelos sucessos musicais dos corais e artistas lituanos, como „Viena karta ant Gintaro Kranto (Uma vez na costa do Ambar) de 1970; um verdadeiro „show” de danças, canções, poesia e até balet.

A distância de milhares de quilômetros não separa esta colonia dos outros centros, aos quais eles mandam suas peças teatrais, grupos de danças, grupos dos „skautai” ou „ateitininkai”, para os maiores acampamentos ou cur-

AMIGO LITUANO (Romas Kalanta)

Deu a sua vida à liberdade de seus amigos, Deu o seu estudo à sua pátria.

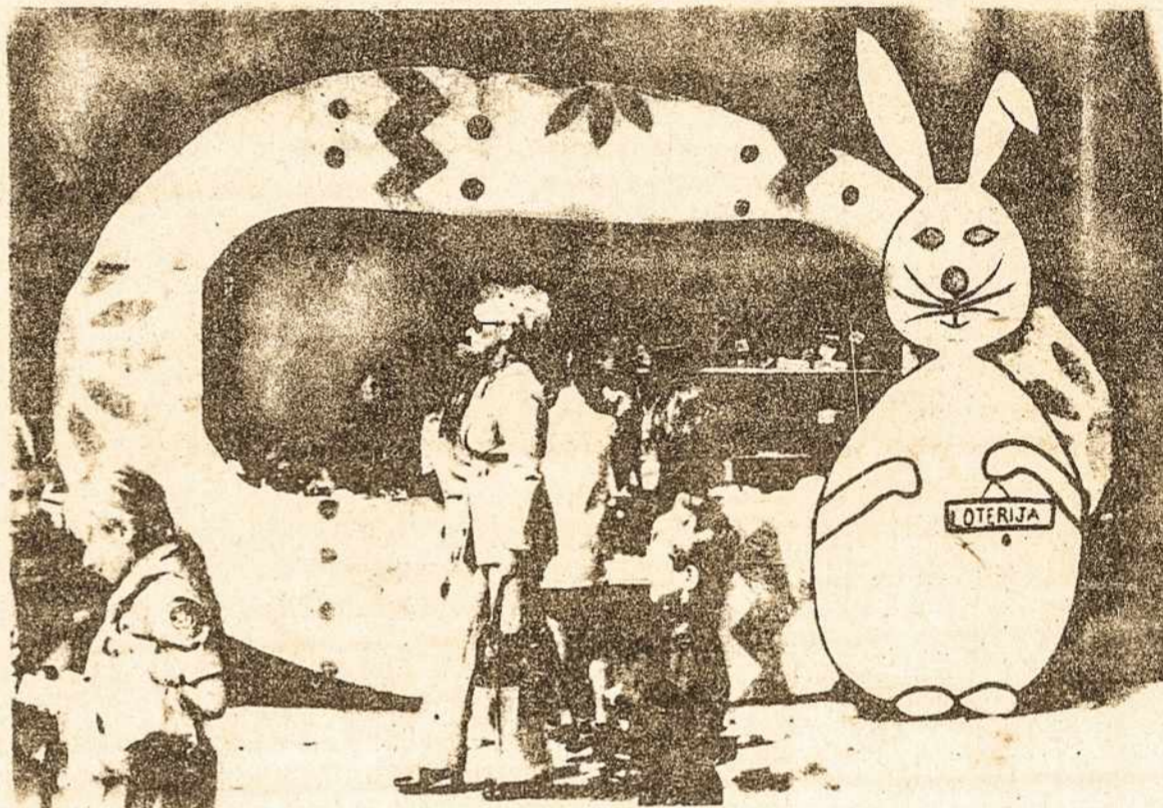
Sacrificou-se com seu amor à igreja católica, mostrando aos russos o seu amor a Cristo.

Tu eras jovem, tinha vida à frente Mas, querendo a liberdade da Lituânia, Queimou-se em frente a todos, mostrando que é capaz.

Meu caro amigo, a você só devemos agradecer com palavras belas e poesias o orações de agradecimento.

Agora, já morto, tudo escureceu, „Agora” o que poderias você fazer?

Teresė Aleknavičiūtė

Kaziuko mugė Los Angeles. Matome paukštyčių (jaunesniųjų skautių) kampelį

sos para líderes da juventude, os corais para festivais da canção lituana.

Nas proximidades de Los Angeles podemos visitar „Disneyland”, as praias, o porto, as missões históricas dos franciscanos, as montanhas (e subir até 2.000 m) de altura, onde a neve permanece ano todo. Os escoteiros acampam no seu próprio acampamento, antiga mina de ouro entre árvores grandes (e protegidos pela lei) e perto de um lago limpíssimo, que perde o gelo apenas em maio, já no começo do verão.

INSCRIÇÕES PARA O ACAMPAMENTO E A SEMANA DE ESTUDOS DO V PALK

O acampamento dos jovens (com idade acima de 15 anos) começara a 15 de fevereiro em Itanhaém.

As inscrições podem ser feitas e informações conseguidas por telefone ou pessoalmente com Helena Bareišis e Teresa Jočys (Rua das Giestas, 927-929, Vila Bela, 03147 São Paulo, SP. Tel. 63-5723 e 274-0934).

O preço é de Cr\$150,00, sendo Cr\$50 como entrada. Quem quiser passar somente o fim de semana - Cr\$50. As inscrições devem ser feitas até 15 de fevereiro.

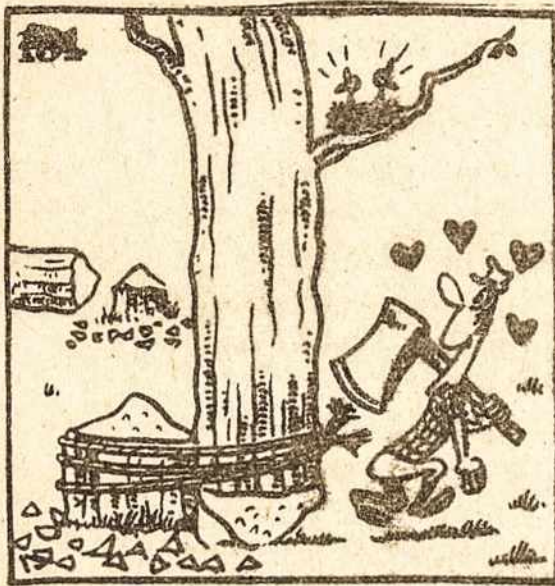
REGISTRUOKIMĖS IR DALYVAUKIME V PALKO JAUNIMO STUDIJŲ SAVAITĖJE!

ALGIMANTAS

VINCAS PIETARIS

MŪSŲ LIETUVA Vilniažiesiems

porque lá Deus mora.

5. Eu gosto muito de nadar porque faz bem para o corpo.

Roberto Bareišis.

1. Gosto das árvores que me lembram a natureza.

2. As flôres que me lembram das borboletas que Deus criou.

Poderei ajudar a Lituânia aprendendo a sua língua, ensinando-a aos outros, expandindo sua história, contando tudo que sei sobre ela aos outros, enfim expandindo todos os conhecimentos sobre ela com a sua língua.

Sandra Simone Kozakas - 12 anos.

Vamos amar a Lituânia porque somos todos iguais, não é porque tem poucos habitantes é que não vamos amá-la.

São todos filhos de Deus como nós e não queremos só para nós.

A bandeira lituana é:

Amarelo - campos de trigo.

verde - as matas

vermelho - sangue dos heróis.

Vilson Lonaro.

Devemos amar a Lituânia porque é a terra de nossos pais.

Elaine Cristina - 9 anos.

Eu acho que devemos amar a terra de nos

soz pais porque é um pedaço de terra muito pequeno e além de pequeno é muito torturado.

Aqui neste país (Brasil) que somos todos livres podemos nos unir.

Faremos um grande favor a Lituânia Ana Maria Misevičius 11 anos

Eu amo a Lituânia porque eu não sou egoísta. Eu devo ajudá-los.

Valdir Janisevičius 11 anos

Devemos amar a Lituânia porque ela é a terra de nossos pais, avós etc.

Devemos nos unir sempre para que haja liberdade no país.

Ricardo Bendoraitis

Deus deu o dom de fazer nós nascermos nessa terra, por isso temos o dever de amar essa terra até o fim de nossas vidas, pois esta é sua pátria.

Rosana Zelenikevic 11 anos.

SKAITYTOJAI rašo

KAS MAN PATINKA

O que eu gosto?

1. Gosto da natureza: a) por ela ser bela; b) por eu quase sempre precisar dela. c) por ela ter muitas cores diferentes.

2. Gosto das amizades: a) por elas serem boas; b) por ajudar muito em minha carreira. e eu a outras, c) e por ela ser generosa.

3. Gosto do amor, pois Deus como nós mandou, e como se sacrificou por nós por seu amor, é muito bacana amar.

4. As estrelas, o sol, a lua, que coisa bacana que infinito de coisas belas.

5. Gosto da sinceridade pois sempre que ela existir ela será doce e nunca faltará açúcar.

Teresa Aleknavičius.

1. A chuva, porque quando está aquela sol a chuva alivia.

2. A natureza: tão perfeita que enfeita o mundo.

3. O céu: quando não tenho o que fazer fico observando-o, aquele azul lindo.

4. Carros: Gosto também de carros, porque em vez de ir a pé vou de carro.

5. Laboratório: - me interesse pelas reações químicas da vida, dos animais, etc.

Ricardo Merani - 11 anos.

1. Gosto dos pássaros que enfeitam o mundo.

2. Eu gosto das estrelas porque são muito bonitas e lembram-me os astros e outras coisas grandes.

3. Eu gosto de acampar com os outros, para ter mais amizades.

4. Eu gosto do céu por ter a amigaição

3. Gosto da amizade porque é bom.

4. Gosto dos rios que me lembram os oceanos.

5. Gosto de me divertir porque gosto.

Jorge Henrique Golbiera.

1. Gosto de Deus, porque foi ele, que nos deu a vida.

2. Gosto dos meus pais porque são eles que me dão amor e a felicidade.

3. Gosto da natureza porque ela é linda.

4. Gosto das estrelas porque são lindas e me lembram as coisas mais lindas da vida.

5. Gosto de brincar porque eu acho um divertimento.

Rosely Zelenikevic - 10 anos.

LIETUVA - LITUÂNIA

Sei que a Lituânia é um país muito pequeno e de uma população pequena também, mais ou menos de 4.000.000 habitantes. É localizada no norte da Europa, perto do Mar Báltico. É a terra onde os nossos pais e avós nasceram e ainda não foi liberta, pelo que minha avó e todos falaram dela já imagino que é uma terra muito linda, antiga e cheia de cultura. Sua capital é Vilnius. O porto principal é Klaipėda. É uma terra unida e laborosa. Todos lá lutam pela liberdade unidos. A flor principal é a Rūta que tem um cheiro muito forte. O seu símbolo é Vytis. É uma terra muito bacana, creio que um dia poderei conhecê-la e terei muita honra disso. As cores da bandeira lituana são: amarelo: os campos de trigo, verde: as matas e o vermelho: o sangue dos heróis. O rio principal é o Nemunas.

Devo amar este país porque lembro de uma criança prestes a morrer, acudo-a e salvo-a levando ao hospital mais próximo ou acudo-a com os meus recursos.

ŠIOS SAVAITĖS HOROSKOPAS

AVINAS - Laiminga spalva: rūkytų lašinių ruda (marrom toucinho defumado)

TAURAS - Jeigu turi tarp 15 ir 30 metų, paskambink mums: 274-0934. Suteiksime žinių apie PALKo stovyklą.

DVYNIAI - Eikvoji savo energijas be reikalo. Išmok savo jėgas taupyti.

VĖŽYS - Nors ir dabar karšta, bet ribok valgomų ledų kieki; atsargiai su riebiaisiais.

LIŪTAS - Jeigu neturi mokykloje pamokų tarp vasario 15 ir 22, atvyk pasilinksinti su mumis stovykloje, Itanhaem pajūryje.

MERGELE - Turėtum daugiau rūpintis savo sveikata. Atsargiai, nepersalk.

SVARSTYKLĖS - Jau žinai, kad pati esi graži. Nebereikia to visiems sakyti.

KURKLYS - Gera savaitė keliau u oznio reikalais ir malonumui. Žvaigždės pataria pasinaudoti jų laimingais spinduliais.

ŠAULYS - Daryk mankštą savo išvazdai palaikyti ir atsimink, kad dabartine mada reikalauja plonos, elegantiškos išvaizdos.

OŽRAGIS - Žvaigždės sako, kad daug galesi linksintis „Šokančioje arbatėleje Sąjungoje vasario 4 d., 16 val. (Rua Lituania,67) ir susipažinti su Kongreso lietuvaitemis.

VANDENIS - Ar jau atsakei laiškus, kuriuos gavai Kalėdų proga? Labai negražu neatsakyti laišku. Panaudok savo atostogas šiam tikslui.

ŽUVYS - Jeigu esi nusimines arba turi problemų arba pati esi problema. nenusimink - viskas pagerės.

Mme Teresa ir Helena

PASAULIO LIETUVIS

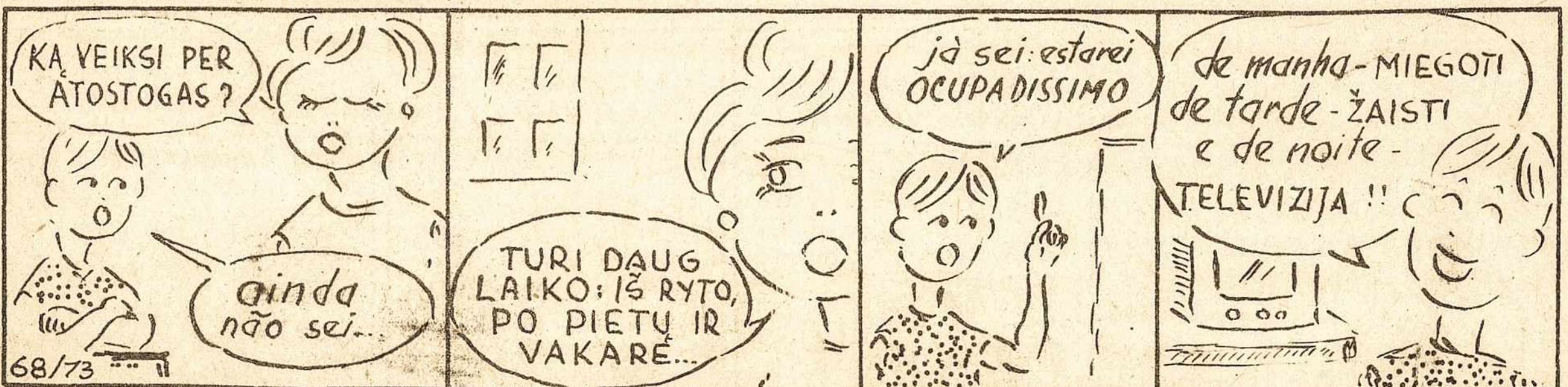
Durante este ano, isto é, mais de 50 números de Mūsų Lietuva, percorreram os centros principais lituanos em todo o mundo livre, todos os continentes e dezenas de países. Ouvimos os nomes de lituanos famosos, apresentamos um pouco da história das colonias, os lugares turísticos das redondezas, as impressões trazidas de lá pelos nossos representantes do II Congresso Mundial da Juventude Lituana.

Seja tal a apresentação do „Pasaulio lietuvis“, é um convite para os nossos leitores visitarem estas comunidades lituanas, nas quais todo lituano é recebido como um parente, ou como um irmão. Seja também uma testemunha do fato de que os lituanos constituem uma família.

Na ocasião do V Congresso lituano da América Latina, que começa com o acampamento da juventude em Itanhaem no dia 15 de fevereiro, e em São Paulo com a parte solene no dia 22 (veja página 9 em todas as edições do ML) começaremos uma viagem pela Lituânia. Já pedimos aos leitores oferecerem um artigo sobre a terra de seus pais ou avós, pois as experiências pessoais são tão importantes, como os dados históricos, geográficos, culturais.

Quem quiser, já pode aproveitar o artigo em lituano sobre o porto principal, Klaipėda, do número passado, e o artigo sobre Vilnius, planejado para este mês.

ORUTĖ IR KEŠTUTIS

D. BASTYS

Bendruomenė - iš 3 psl.)

ketvinti BLB taryba sumanė pradėti autini sąjūdį. Jo idėja buvo nekarta kelba ML ir žodžiu kartojama įvairiuose subvimuose. Jo vykdymas nusitęsė dėl II PLJK ir V PAL kongresams ruošimosi.

Tačiau aptarti jo planus bei priemones buvo tarybos nutarta dar prieš V PALK šaukti nepaprastą organizaciją ir visų lietuvių, kuriems dar rūpi lietuviškos susirinkimą. Jis buvo šaukiamas 10 dienų prieš nustatytą datą per ML. Buvo gana plačiai nurodyti jo tikslai. Tris dienas prieš susirinkimą jis sutrumpintai buvo per ML pakartotas ir skelbtas per bažnyčias. Bairių asmenims buvo pasiųsti šaukimo laiški su pirmojo ML šaukimo ištrauka.

Susirinkimas įvyko sausio 14, ir jį teatvyko 16 lietuvių.

Tai yra apverktinas reiškinys, bet teko girdėti, kad kai kas džiaugiasi.

(Čia autorius pamini, kad turėtų išspausti ašarą ir tiems, kurie lietuviškoje veikloje težiūri išvykas ir pietus, nes be platesnės kultūrinės veiklos likimas bus apgailėtinas. Red.)

Nesidėdami į Bendruomenę bei jos neremdami, ir veikdami tik savo narių tarpe, tokie vienetai galės egzistuoti tol kol išsėks narių papildymo šaltinis. Tik Bendruomenė yra pagrindinis šaltinis, galįs nuraminti visų troškulį.

Jos taryba dar vis turi vilčių tuos, kurie kitų kurstomi gėšina savo tautinę sąmonę, ją sugražinti jiems ir judinti, tuos kuriais eilinės organizacijos iš viso nesirūpina.

Kadangi sekantis III Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas numatomas Brazilijoje ir kongresai vykdomi Bendruomenės vardu, tai BLB taryba turės progos Pietų Amerikos Lietuvių Bendruomenėms sustiprinti ir tinkamai jam pasirošti, pasiūlyti priemones tam svarstyti V PAL Kongresui.

1972 METŲ DERLIUS

(tąsa iš š.m. Nr. 1)

Prie ypatingų 1972 metų renginių, šalia minėtų, pabrėžtina lietuvių, latvių ir estų paroda, įvykusi spalio mėnesį Praça Roosevelt. Parodą ruošė Pabaltiečių komitetas (Comité pró Justiça dos Países Bálticos), iš lietuvių pusės Lietuvių Bendruomenė.

Vien kad pro parodos duris praėjo apie 8.000 asmenų, o baigiamoje šventėje, kurioje dainavo Zelinos choras ir šoko mūsų šokėjai, pagal miesto oficialius duomenis buvo virš 4.000 asmenų, parodo, kiek lietuvių ir kitataučių šis reginys pasiekė. Dėl įvairių priežasčių latviai ir estai negalėjo tiek prisidėti, kiek 1971 metais, todėl didesnė našta teko lietuviams, kurie sutelkė 61 bebrods bendradarbi, įskaitant apie 10 lietuvių menininkų, gyvenančių Brazilijoje.

Buvo tikėtasi, kad jau 1973 metais turistiniam viso krašto kalendoriuje paroda bus automatiškai įrašyta, bet metų pabaigoje valdininkai pareiškė, kad dar žiūrės, ar 1973 metų paroda bus tokia gera, kad būtų galima įrašyti.

Nebaigti darbai

Kaip bet kokia firma ar bendrovė į sekančius metus perneša savo aktyva ir pasyva, taip ir lietuvių kolonija Brazilij-

Dalyvaukime P. A. L. Kongrese vasario 22-25

KUNIGU SEKCIJA

(penktadienį vasario 23, 9:00-11:00 val)

1. Kraštų pranešimai: religinis lietuvių gyvenimas, parapiinė veikla ir kunigų pastoraciniai darbai; 2. Pagelbinės pastoracijos priemonės: leidiniai, muzika, liturginiai klausimai; 3. Savitarpio talka: kunigų jungtys, atsinaujinimas, pasikeitimas kunigais.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kunigai, vienuoliai ir seselės. Praveda Kun. Pr. Gavėnas, SDB.

JAUNIMO SEKCIJA

(penktadienį vasario 23, 9:00-11:00 val.)

1. Kraštų pranešimai apie veiklą bendrai ir ypatinai po II Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso, sunkumai ir viltingi ženklai.

2. II Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso pirmininko Romo Sakadolskio (iš JAV) žodis apie Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungą, jos ryšių centrą Čikagoje, apie II PLJK užbaigiamuosius darbus.

3. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga: valdybos pranešimas apie jos veiklą ir ryšius; PLJS statuto svarbesni metmenys; ateities veiklos gairės ir planai.

4. PLJS kūrimasis kraštuose, bendri lietuvių jaunimo talkiniai kraštuose ir vietovėse.

5. III PLJK Pietų Amerikoje: kokios programos dalys Brazilijoje, Argentinoje, Urugvajuje, ekskursijos ar apsilankymas Kolumbijoje ir Venecueloje; programos esminiai renginiai - stovykla, studijų savaitė, akademinė programa, kultūriniai parengimai; III PLJK (kuris įvyks 1975 gruodžio - 1976 sausio) planavimas kraštuose.

6. Jaunimo pageidavimai V PALKo rezoliucijoms.

Kviečiamas dalyvauti jaunimas ir Lietuvių Bendruomenių pareigūnai bei kiti suinteresuotieji.

ŠVIETIMO SEKCIJA

(penktadienį vasario 23, 11:00-13:00 val.)

Šiame pasitarime kviečiami dalyvauti liuanistinių mokyklų mokytojai bei kiti asmens, susirūpinę lietuvišku švietimu išvijoje. Praveda A.D. Petraitis.

1. Švietimo Pietų Amerikos apžvalga: vartojamieji metodai, mokyklų skaičius ir mokiniai, pamokų il-

joje pernešė per 1973 metų slenkstį pradėtų darbų ir neišspręstų klausimų.

Didesnė lėšų telkimo veikla Pietų Amerikos lietuvių kongresui nusiųrė jungtinių įvairių organizacijų ir paskirų asmenų pastangas antroje metų pusėje, šiek tiek ir planuota programa. Didesnieji darbai liko vasaros atostogoms.

Vaiku stovykloms dalyvių „medžioklė“ apėmė kalėdojimo laiką, paskutinius mėnesius prieš Kalėdas. Nors ir mažai apie stovyklas žinančių pasinaudojo proga savo vaikus lietuviškon veiklon plačiau įtraukti, stovyklinė mintis populiarinama.

Prieš Kalėdas ir pradėta skelbti lietuvių kultūros kursai portugalų kalba (po dviejų vakarų nutraukti) ir lietuvių kalbos pamokos, turinčios 10 studentų ir veikiančios tris kart per savaitę Kongreso ruošos metu.

Iš Brazilijos valdžios pareigūnų gautas leidimas ruošti III Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresą, o didesnieji svarstymai įtraukti į V PALKo Jaunimo sekcijos programą. Brazilijos Lietuvių Bendruomenė pasiekė pranešimai apie įvyksiantį IV Pasaulio LB seimą Washington šiu metų rugsėjo mėn.

Lietuvių Katalikų Šv. Juozapo Bendruomenė, Vila Zelinos parapijos nuosavybių savininkė, dar neišsprendė visų ryšių su ilgamečio klebono prel. P. Ražaiškos pakviestais Tėvais Saleziečiais kurie jau dvejis metus São Paulo lietu-

vių tarpe dirba. Nesulyginti ir santykiai tarp Parapijos Tarybos (Conselho parochial) ir LKB-nės.

Šalia šių „užsilikusiu“ klausimų metų bėgyje atsirado, tikimasi, naujų minčių, naujų sumanymų ir gražiai įvykdytų lietuvių kolonijos laimėjimų.

(Trumanas - iš 3 psl.)

kelius į vakarų Berlyną, Trumanas įsakė JAV aviacijai aprūpinti visokuo Berlyno gyventojus oro keliu.

Sulaikė Staliną

Nors tas šaltasis karas pareikalavo milijoniškus išlaidų, bet jis palaužė Stalino užsispyrimą ir parodė Sovietams, kad Trumanas nenori jiems nusileisti. Kai tais pačiais metais komunistai norėjo įsigalėti Graikijoje ir Turkijoje. Trumanas suteikė joms 400.000 dolerių paramą ir padėjo užgniaužti komunistų sukilimą. Bet didžiausias jo nuopelnas, tur būt, bus taip vadinamas Maršalo planas, kuriuo JAV kongresas nutarė duoti Europos atstatymui apie 29 milijonus dolerių. Toji suma buvo išmokėta per 10 metų ir pastatė Europos pramonę ant kojų. O kai 1950 m. Šiaurės Korėjos komunistai, remiami Sovietų, pradėjo pulti Pietų Korėją, Trumanas pasiuntė į Pietų Korėją JAV kariuomenę ir palaužė Korėjos, Rusijos ir Kinijos komunistų įžūlumą. Neveltui Tru-

gis, mokytojų skaičius.

2. Mokytojų paruošimas kursais, neakivaizdinio būdu.

3. Mokymo priemonės: vaizdiniai metodai; nemokantiems lietuvių kalbos įvadas į lietuvių kalbą; pratimai, žodynai, medžiaga apie Lietuvą ir lietuvius vietinė kalba. Pasugusiems ar studentams kursai.

4. Lituanistinių mokyklų finansavimas, atlyginimas mokytojams, priemonės išlaidos, patalpos.

5. Lietuviškumas šeimose; jaunimo organizacijose ir stovyklose.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS S.

(penktadienį vasario 23, 11:00-13:00 val.)

1. Lietuvių Bendruomenės stovis Pietų Amerikos kraštuose

2. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininko Stasio Barzdako (iš JAV) žodis.

3. IV Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas 1973 metų rugsėjo mėn. ir P. Amerikos atstovų dalyvavimas jame.

Aptarsimi klausimai, būsiami sprendimai.

4. Laisvas pasitarimas PLB ir kraštų Bendruomenių kitais reikalais.

Dalyvauja kraštų LB pareigūnai ir suinteresuota vienuomenė. Praveda A. Venckus (Venecuela).

(Šie metmenys, kurių dalis nėra oficiali, aptaria apytikrą sekcijų pokalbių turinį.)

LINKSMA PALKO ISVYKA GAMTON

PALKo naudai skirtas „churrasco“ pereiną sekmadienį prasidėjo kelione iš São Paulo į Santa Isabel, kur keliautojų jau laukė šeiminkai p. Jonas ir Aldona Valavičiai savo vasarvietėje, kurioje neseniai vyko jaunimo „Neringos“ stovykla.

Kad įgytų sveikesnį apetitą, dalyviai nuskubėjo maudytis, kas upelyje, kas ežeryje. Po gardaus churrasco išisklaidė pievoje, po pušynais, iškylautojai. gėrė alų ir dainavo, tartum Lietuvoje. Kad kalorijų kiekį sumažintų, įkopė į gretimą kalną ne tik jaunimas, bet ir rimtesni žmonės.

Linksmi dainuodami sugrįžo į São Paulį 8 val. vakaro. Dalyvavo iš viso apie 50 asmenų.

manas turėjo pasistatęs ant savo stalo lentelę, kurioje buvo įrašyti šie žodžiai: „Ožį reikia sustabdyti čia“

Paskutiniai metai

Išbuvęs Baltuose Rūmuose beveik 8 metus, 1953 m. Trumanas užleido prezidento pareigas generolui Eisenhove-riui, pasitraukė į privatų gyvenimą ir rūpinosi Trumano knygyno statyba, kuriame turėjo būti saugojami jo valdymo dokumentai. Pasibaigus statybai, jis dažnai užeidavo į tą knygyną, studijuodavo jame patalpintus aktus ir parašė knygą, kaip tapo paprastu piliečiu. Jis mėgo kaimynus, ypač jų vaikus, ir nesidžiudavo, kad buvo JAV prezidentu. Jis buvo nuomonės, kad JAV yra apie milijonas žmonių, kurie galėtų būti geresni prezidentai, kaip jis pats. Jo kūnas ilsisi Trumano knygyno kieme.

Tapas JAV prezidentu ir jausdamas didelę atsakomybės našta, sekančią dieną Trumanas sukviėtė žurnalistus ir jiems tarp kitko taip pasakė: „Nežinau ar kada nors ant jūsų buvo užvirtęs šieno vežimas ar jautis. Bet praėjusią naktį mane užgulė mėnulis, žvaigždės ir visos planetos. Jei jūs kada nors melsitės melskitės ir už mane“. Trumanas gyvenimo neramiais laikais, ir sprendė politines savo laikų problemas drąsiai ir vyriškai. Jo atsiekti rezultatai buvo pripažinti tik po jo mirties.

VERGIJOS KRYŽKELIUOS

Stefanija Rūkienė

Taip išplėdė iš savos žemės meku nekaltus žmones, net vaikus ir senelius

Prasidėjus karui ir iškūrus „nenugalimajai armijai“ Lietuvos mokytojo J. Garbšio palaikai buvo atvežti į gimtinių vyželių kaimą ir palaidoti Švedriškės kaime. Taip ir žuvo nekalti Lietuvos žmonės nuo komunistinio teroro.

Mūsų geras bičiulis Alfonsas komunistinės valdžios tuojau buvo atleistas iš tarnybos ir su savo šeima gyveno uošvio ūkyje. Laisvės laikais jis tarnavo Lietuvos policijoje. Tai jau buvo didelis „nusikaltimas“ darbo liaudžiai ir pagrindas jį persekioti ir net sunaikinti. Jis, kaip ir daugelis lietuvių, aną neramų pavasarį saugojosi ir namuose nenakvojo.

Tą laiką birželio 14 d. rytą iš Imbrado bažnytkaimio išėjo du ginkluoti mongolai nežinoma kryptimi. Juos vedė aršus komjaunuolis siuvėjas Antanas Balužis. Dar buvo tik apyaušris, ir visi žmonės kietai miegojo. Operatyvinė trejukė tyliai ir atsargiai sėlino vieną gražų vienišį. „Medžiotojai“ pasiekė jiems priėjus ūkį su triukšmu įsiveržė į namus ir visus privedino iš ramaus rytmetinio miego.

Alfonso žmonai liepė skubiai rengtis pasiimti maisto ir reikalingesnius drabužius ir važiuoti į Zarasus. Penki jos vaikučiai saldžiai miegojo ir sapnavo nuostabius nekaltus kūdikystės sapnus. A. Balužis vaikus grubiai purtindamas prikėlė ir mieguistus, triušėčius mažomis rankutėmis užmiegotas akutes, padidino lovutėse, nors jų galvutės sviro ir miegutis neturėjo paleisti iš savo švelnučio glėbio.

Namuose buvo daroma smulki krata. Ieškota ginkluotųjų antitarybinės literatūros ir tos didelės šeimos tėvų. Komodėje atradę Lietuvos trispalvę vėliavą, kaip katinamąją medžiagą prijungė prie bylos. Tėvui liepė tuojau kinkyti arklį ir vežti savo dūkrą su vaikais į Zarasus.

Iremiamosios motina atsiklaupusi maldavo enkavedistą ir prašė A. Balužį, kad jai paliktų patį mažąjį dūkrą tik šešių mėnesių, anūkėlių Vytuką. Senelė nebuvė išklaudyta, bet smarkiai pastumta suklupo prie kietvaakio mongolo kojų. Antrasis anūkėlis, pankečiu metų Kęstutis močiutę apsikabinęs gailiai verkdamas šaukė: „Senute, aš nevažiuosiu, nevažiuosiu. Bet lietuviško šuns A. Balužio buvo žiauriai išplėštas iš senutės rankų ir įmestas į vežimą.“

Taip senas tėvas buvo priverstas išvežti iš namų savo raudančią dukterį su penkiais anūkėliais į Zarasus, kurie iš ten sunkvežimiu buvo nuvežti į Turmano geležinkelio stotį ir užrakinti gyvuliniam vagonė. Važiuojant į miestą juos lydėjo vienas ginkluotas mongolas. Dantis sukandęs ir juodas kaip žemė tėvas ir senelis išvežė iš namų savo dūkrą ir anūkėlius: Birutę devynių, Algiuką aštuonerių, Kęstutį penkerių, Gediminėlį trejų metų ir patį mažiausią Vytuką 6 mėnesių amžiaus. Ta darni lietuviška šeima buvo išrauta iš tėviškės ir ištremta Sibiran. Jų tėvas ir globėjas šį kartą nepateko į jam paruoštus spąstus ir iš skausmo dejuodamas pasiliko klaidžioti tėviškės šiluose.

Atvežus tą šeimą į Zarasus ir patikrinus tremiamą jų bylą, paaiškėjo, kad nėra svarbiausio „nusikaltėlio“ šeimos galvos. Tuojau buvo pasiūsti du milicininkai į Alfonso tėvų namus kratos daryti ir ieškoti jų pačių bėgusio sūnaus. Kartu su milicininkais prie kratos dalyvavo ir arši komunistė Pelagija Vetlovaitė-Arulienė. Minima rusė Zarasų mieste aktyviai dalyvavo tremimo operacijoje ir enkavedistus vedžiojo ir nurodinėjo tremiamųjų butus. Ta pati komunistė dalyvavo išvežant Jono Juškėno ir kitas lietuvių šeimas. Tai buvo iš paties pragaro dugno atkeliavusi furija. Ne kareiviai krėtė butus, bet ji pati landžiojo palovėse, draskė čižinius ir peiliu piaustė pagalves.

P. Arulienė buvo grynakraujė maskauka. Maskvoje gimusi. Ji Pirmojo Pasaulinio karo metu ištekėjo už Prano Arulio, kilusio iš Katkuškių kaimo, Imbra-

do valsčiaus. P. Arulis, grįždamas Lietuvon iš Rusijos, parsivežė ir savo žmoną. Arulienė visiems gyrėsi kad buvo Maskvos mažojo teatro artistė.

1924 m. paaiškėjo kad Pelagija buvo antrojo Arulio žmona. Pirmoji jo teisėta žmona gyveno Latvijoje. P. Aruliui buvo iškelta baudžiamoji byla, ir jis, 1925 m. Panevėžio Apygardos Teismo sprendimu, už dviapastę gavo pusantros metų kalėjimo. Jo antrosios vedybos pripažintos neteisėtomis ir P. Arulienė atimta Lietuvos pilietybė.

Atlikęs bausmę Pranas Arulis gyveno su savo antrąja „žmona“. Jis turėjo penkiolikos ha ūkį ir iš jo pragyveno. Pelagija apie ūkio darbus nieko neišmanė net ir karvės pamelžti nemokėjo.

1940 m. rusams okupavus Lietuvą, ir neteisėtos Arulienės kailyje atbudo maskoliškas kraujas. Ji raudonųjų buvo pasitikta su išskėstomis rankomis ir tapo žymia komunistų partijos veikėja.

Pelagija žinodama, kad jos darbai nepasiliks neatlyginti, prasidėjus karui su vokiečiais, išdūmė atgal į savo „matuška“ Rusiją.

Tą patį birželio 14 d. rytą iš Imbrado operatyvinės grupės štabo išvyko du enkavedistai, lydimi vietinio rusų į Maršeniškių vienišį, kuriame su savo senute motina gyveno ilgametis mano vyro draugas ir mūsų šeimos bičiulis Vincas Gučius. Tai buvo ramus lietuvis patriotas, kuris savo darbu ir energija aktyviai prisidėjo prie Lietuvos valstybės stiprinimo. Jis į jokią politiką nesikišo, nes užsiėmęs kasdieniniais darbais ir laiko tam neturėjo. Buvo tik šaulys rėmėjas.

Operatyvinė trejukė Vinco nerado namie. Jis tolo kai nuo savo ūkio taisė vieškelį. Vietinis rusas, kuris tremiamąjį gerai pažino, tuojau paklausė:

– Kur Vincas?

– Prie Štadvilių taisy vieškelį, – gavo atsakymą.

Patenkinti gautomis žiniomis, tuojau išskubėjo medžioti pasmerktojo. Jie skubiai važiavo Zarasų

link ir pasiekė miesto pakraštyje stovinčią Vasiliausko kalvę, pasuko Zarasų-Vencavų vieškeliu. Visai prie Štadvilių vienišio, arti prie Antano ir Elenos Vitkų sodybos, tikrai atrado Vincą bevalantį vieškeliu griovius. Kareiviai atstatė nuogus durtuvus, apstojo benginklį ir nekaltą lietuvį, pasisodino vežimian ir nusivežė atgal į Maršeniškę.

Namie Vincas spėjo tik pasiimti ilgus kailinius, truputį maisto ir dar vieną kitą po ranka pasitaikiusi daiktėlių. Paskutinį kartą pabučiavo iš skausmo alps-tančią motiną, liūdnei apžvelgė savo namus ir išėjo... Jau buvo diena, tai kareiviai greit išsivarė imtinį iš

Gedimino laikus,
Vaidilutės garsus
Prikeltų...
Bet kur vaidilutės?
Graudūs kanklių balsai
Nebeskamba visai
Ir dainių giesmynas menkutis...

Maironis.

Sodybos ir išvežė į Zarasus. Skubėjo, nes pikti žmonės visada bijo dienos šviesos.

Vinco namuose dabar pasiliko tik paliegsi senutė jo motiną, globojama svetimos mergaitės. Jo brolis ir sesuo gyveno Kaune.

Sudie Tėviškės Kloniams ir šilams

Dūkšto stotyje mus išlaikė tris dienas. Vidurdienį birželio saulė labai prikaitindavo vagonus ir mes duosome. Mūsų prašymai atidaryti vagono duris liko neišklausyti. Vaikai nuo karščio pradėjo alpti.

Jau birželio 17 d. Maisto mums vis įmeta sargybinių. Jis skirtas rabinams. Gaunu ir aš virtinę riestainių iš Dūkšto geležinkelio stoties tarnautojo Andriaus Švalkaus. Bet alkie nejučiam ir niekas valgyti nenori. Sielos skausmas nutildo alkį ir visus kūno skausmus.

Pradėjo stumdyti mūsų vagonus. Pasidarė dar gūdziau. Jau veš iš Lietuvos. Vis buvo ramiau, kad ir užrakintiems, bet dar savo tėvynėje. Kur? visi galvojam apie kalėjimą.

(Bus daugiau)

Zhivila Roche pasaulio teatruose

Torontiške Živilė Šlekytė nuo 1972 m. liepos mėnesio keliauja per didžiuosius pasaulio miestus su „Royal Shakespeare Company“. Ji yra žinoma Zhivila Roche vardu ir vaidina Herme Šekspyro dramoje „Vidurvasario nakties sapnas“. Jau vaidino su dideliu pasisekimu Paryžiuje, Londone, Berlyne, Miunchene, Venecijoje, Belgrade, Milane, Hamburge, Budapešte, Bukarešte, Sofijoje, Zagrebe, Koelne, Helsinkyje, 1973 m. pradžioje vyks dviem mėnesiam į Los Angeles (Ahmanson teatras), vėliau — San Francisco, Vašingtoną, Tokijo, Šveicariją, Austriją, Olandiją. Taip pat numatyta išvyka į Pietų Ameriką ir Afriką.

Teatruose bilietai iš anksto būna išparduoti, keliamos ilgos ovacijos aktoriams, pasirodo geri įvertinimai laikraščiuose, radijo bei televizijos programose. Grupei vadovauja direktorius-režisiorius Peter Brook.

Daugelis torontiečių prisimena Živilę Šlekytę, judriai veikusią lietuviškoje mokykloje, stovyklose, skautų, ateitininkų ir

studentų eilėse. Baigusi Loretto gimnaziją ir konservatoriją, įstojo į Toronto universitetą, kurį baigė 1966 m. Tais pačiais metais gavo pasiūlymą dėstyti matematiką Loretto gimnazijoje. Nepradėjusi mokytojos darbo, išvyko į Europą pasivažinėti. Sustojusi ilgiau Paryžiuje, pradėjo prancūzų kalbos studijas universitete. Tuo pačiu metu, beveik nieko nesitikėdama, pamėgino Londone Royal Acade-

my of Dramatic art konkursa. Buvo priimtos aštuonios merginos, kurių tarpe buvo Živilė, ir 16 vyrų iš 800 kandidatavusių. Šią akademią ji baigė 1969 m. su specialia Arthur Wou tner premija. Pagal nuostatus ji galėjo pasilikti tik vieną iš turimų vardų, o kitą pasirinkti iš rekomenduojamų. Ji pasirinko Živilės vardą, o Roche pasirinko artistės karjerai.

Živilė vaidino keliuose Anglijos miestų teatruose, vėliau televizijos filmuose, kurie ir dabar rodomi Anglijoje. Ji vaidino jauną mergaitę Arthur Millerio „The Crucible“, jauną prinčą „Macbete“ Edinburgo karališkajame licejuje 1970. Televizijos filmuose vaidino Luiza „Persuasion“ veikale, pagrindinį Molly vaidmenį atliko „Wives and daughters“ (1971), o Rosemarie Fisher „A Place in the Sun“ (1971). Autorės Gaskell romaną „Žmonos ir dukterys“ filmo premjeros metu buvo naujai išleistas su spalvota Živilės fotografija. Laikraščių kritikose dažnai paminima, kad ji yra lietuvaite. VM.

PENKTOJO PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO ŽINIOS

LAIKAS REGISTRUOTIS PALKO
STUDIJU SAVAITEL-STOVYKLAI

Ši skyriaus darbo PAL Kongreso informacijos vedėjas kun. Pr. Gavėnas, SDB

PALKO Remėjai

Juozas Baužys - 100 kr.

Kongreso GARBĖS REMĖJU
skaitomas kas įmoka nemažiau
300 kr. kongreso reikalams pa-
remti,o KONGRESO REMĖJU ga-
li būti betkas, betkokia suma,
prisidedas prie kongreso išlaidų
padengimoVILA ANASTÁCIO LIE-
TUVIŲ MOKYKLOS RE-
MĖJŲ BŪRELIS PALKUI
PAREMTI PASKYRĖ Cr\$
500,00. FINANSŲ KOMI-
SIJA NUOŠIRDŽIAI UŽ
TALKĄ DĖKOJA.

PENKTOJO PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO

PROGRAMA

VASARIO 22 D. KETVIRTADIENIS:

Kongresistų registracija Jaunimo namuose, Zelinoje ir jų apnakvydinimas.
Atstovų vizitai Sanpaulo valdžios autoritetams.

19 val.: Kongreso atidarymo pamaldos Zelinos parapijos bažnyčioje.

Po pamaldų, Seserų Pranciškiečių gimnazijos salėje, Kongreso ati-
darymo aktas:

1. Kongreso rengimo komiteto pirmininko prel. P. Ragažinsko žodis.
2. Atstovų sveikinimai.
3. Trumpa meninė programa ir Kongreso lietuvaitei pristatymas.
4. Susipažinimo vaisės Jaunimo namuose. (lėjimas apmokamas)

VASARIO 23 D. PENKTADIENIS:

9 – 13 val. sekcijų posėdžiai:

9 – 11 val. kunigų sekcija; jaunimo sekcija.

11 – 13 val. švietimo sekcija. Lietuvių Bendruomenės
sekcija.

16.00 val.: gimnazijos salėje plenumo posėdis:

A. Paskaita. B. Sekcijų darbų pranešimai.

20.00 val.: gimnazijos salėje ar sporto aikštėje: tautinių šokių fes-
tivalis, dalyvaujant visoms tautinių šokių grupėms.

VASARIO 24 D. ŠEŠTADIENIS:

9 – 13 val. sekcijų posėdžiai:

9.00 – 11.00 val. religinė sekcija ir spaudos bei kultū-
ros sekcija.

Popietis laisvas.

19.30 val.: oficialus kongreso uždarymas Japonų Kultūros salėje,
Rua Galvão Bueno, esquina S. Joaquim.Kalbės: 1. VLIKo pirm. dr. J. Valiūnas ir 2. Sanpau-
lo universiteto rektorius dr. Miguel Reale.

Rezoliucijų skaitymas ir priėmimas.

Meninė programa.

VASARIO 25 D. SEKMADIENIS:

11.00 val. Kongreso uždarymo mišios Zelinos bažnyčioje, kuni-
gams koncelebruojant ir giedant jungtiniam chorui.12.30 val. Susitinkimas prie Brazilijos Nepriklausomybės pamink-
lo Ipirangoje.13.30 val. atsiveikinimo „churrasco“ Lietuvių Sąjungos būstinė-
jeAtidarymo kvietai 10 kr. Per baigiamąsias vaises sekmadienį,
vasario 25, nuo 15 iki 19 val. šokiams gros orkestras. Svečiams iš užsienio
lėjimas veltui. Šiose vaisėse dalyvaus ir svečiai iš Šiaurės AmerikosVIRŠUJE: solistė Prudencija Bičkienė, atvyksianti
iš Čikagos į PALKą dainuoti. KAIRĖJE: Audronė
Simonaitytė, laimėjusi tris premijas už dainavimą.I V PALKongresą atvyksta iš Čikagos lietuvių
tautinių šokių ansamblis GRANDIS, 9 šokėjų porų
grupė. Ansamblio vadovė - Irena Smieliauskiene, o
globėja - Irena Kriaučeliūnienė, akordeonistas - A-
žuolas Stelmokas.GRANDIES programai pajavairinti atvyks jauna
solistė Audronė Simonaityte, tik prieš trejis metus
atvykusi iš Lietuvos.Čikagos lietuviai sudėjo 12,500 dolerių šiai gru-
pei į São Paulį atsiusti. Ji pasirodys šeštadienį japo-
nų salėje (vasario 24 d., 19:30 val., kampas gatvių
GalvábBueno ir São Joaquim, Liberdade. SP)

DR. ALBINO BENDŽIUS

Cirurgião e Dentista

CLINICA DE ADULTOS E CRIANÇAS

Correção de dentes em má posição .

Horário: das 16 as 20 horas.

Rua Princesa Isabel, 109 – sala 15

Fone: 61-28-59

BROOKLYN

PAL KONGRESO METU

SUSITIKSIM

VYTO TIJŪNĖLIO

BARE

Šilti ir šalti užkandžiai, man-
dagus patarnavimas, tikrai lietu-
viškas draugiškumas.

AVE ZELINA, 851. S. PAULO

FABRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarda-chuvas de todos os tipos. para homens,
senhoras e crianças. mini-sombrinhas tipo italiano
e alemão.

VICENTE VITOR BANYNS LTDA

R. Coelho Barrados, 104 Fone: 274-0677
Vila Prudente São PauloLOJA DE FERRAGENS EM GERAL E
DEPÓSITO DE MATERIAIS PARA CONSTRUÇÕES

Irmãos Mendo

FONE: 63-6144

LOJA: Av. Zelina, 691 -

DEPÓSITO: Av. Zelina, 729 - Vila Zelina - São Paulo

ZINCO, COBRE, NIQUEL, ESTANHO, LATÃO, CADMIUM,

BANHOS PARADOS, ROTATIVOS E FOSFATO, ABRILHANTADORES.

PRO-GAL Proteções Galvânicas Ltda.

Inscrição Estadual N.º 105.555.066

Inscrição no C. G. C. N.º 60.507.514/001

R. COELHO BARRADAS 222 - TEL.63-6158 - V. ZELINA - S PAULO

MŪSU PADANGĖ

São Paulo miesto 419-tąsias metines prisiminė ir 26 stovyklautojai, sausio 25 nvykę į p. Šišų vasarvietę Ubatuboje, Septynių šaltinių parterve.

SEKMINGAI VYKSTA „ROMO KALANTOS“ STOVYKLA UBATUBOJE

Kelionė per lietingą jūrą

Penki automobiliai per penkias valandas pasiekė Praia Dura tarp Caraguatubos ir Ubatubos. Čia maistas ir reikmenys perkelti į motorinę valtį, kuri vilko prikrautą luotą į stovyklavietę, pasiekiamą tik laivu arba 40 minučių kelione pėsčiomis per du kalnų.

Sukrovus daiktus, pradėjo pilti lietus, sudrekinęs guolius ir maistą. Dalis stovyklautojų per lietu pėsti nužygiavo pajūrin, saugiai įlankoje tarp salu, uždarant, apgyventam tik dviejų žvejų šeimai.

Pirmasis stovyklos vakaras

Kol stovyklautojų, kurie yra tarp 13 ir 18 metų, dalis šoko tvarkyti trijų patalpų, kiti virtuvėje ruošė vakarienę pagal savo motinų receptus (dėl ko ir buvo nemažai gincų).

Jūroje po kelionės nusimaudę, visi rinkosi didesniajame kambaryje, kuriam atnašavo pirmąsias mišias. Stovyklos vadovas kun. Hermanas Šulcas paaiškino numatytą dienotvarkę ir programą, dėl kurios visi galėjo pasisakyti.

Vyresnieji talkininkai, jų tarpe medicinos studentas, rūpinąs sveikatos reikalais, miegojo laiveliams širtoje patalpoje.

Diskusijos apie Kalantą

Ruošdamiesi stovyklos metu vakarą skirti Romui Kalantui 1972 gegužės su-

sideginusį Kaune demonstraciją už Lietuvos laisvę metu, stovyklos dalyviai aptarė patį įvykį ir ugnies simbolį žmonių ir Lietuvos istorijoje. Diskusijom vadovavo kun. A. Saulaitis (Žr. 5 psl. atspausdintą stovyklai parašytą eilėrašį.)

Jūrinė stovyklos programa

Stovykloje, kuri baigiasi sekmadienio, vasario 4 d., 10 val. ryto, skiriami įvai-

rūs užsiėmimai jūrai pažinti: nardymas, plaukimas su maske, pajūrio augmenija ir gamta, laivelių modelių statyba. Kadangi iki vandens yra vos keliasdešimt metrų, dažnai einama maudytis, vis griežtoje priežiūroje, nors ir pajūris saugus.

Keturių būrelių pareigos

Jaunesnieji stovyklautojai priklauso „Jūros“ būreliui, vyriausieji „šv. Augustino“. Kiekvieną dieną būreliai eina įvairias pareigas - valo namelį, verda valgius, palaiko švarą stovyklavietėje. Vakarinėse programose taip pat pasirodo būreliais. Antrąjį vakarą vyko dainų varžybos, kuriose kiekvienas būrelis padainavo virš septynių dainų.

Įdomi ir įvairi programa

Savaitės bėgyje vyksta skautų diena, kada 24 val. praleis lauke gyvendami, miegodami, virdami. Numatytos iškylos pajūriu, kriauklių ir akmenėlių rinkiniai, Tėvynės vakaras, laužas prie jūros. Būreliai pagalimo savo gaireles ir įrengė stovyklos vėliavai stieba.

Mažųjų stovyklą, įvykusią pereiną mėnesį Santa Isabel, ir šių vyresniųjų stovyklą seks dar vyresniųjų stovyklavietėse Itanhaém (psl 5,9,10).

ML korespondentas atsiprašo, kad negali daugiau parašyti, nes pėsčias perlipęs per kalnus iš stovyklos, liko be žado ir be kvapo.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Vasario 12 d., 20:30-21:00 antrame kanale São Paule tautinius šokius šoks „Nemuno“ grupė, vadovaujama Jono Lukoševičiaus. Programoje bus žinių apie Lietuvą ir apie būsimąjį PALKą.

Jeigu kartais jie nepasirodytų, tai sekanti proga juos pamatyti bus ten pat ir tą pačią valandą vasario 19. Šokėjai norėjo šokti vasario 16 d., bet tą dieną nėra šios programos. Gali būti, kad vasario 16 pasirodys Hilton Rodrigues programoje, o sekmadienį, vasario 25, Sílvio Santos programoje matysime iš Čikagos atvykusią Grandį.

„Šokanti arbatėlė“

Sekmadienį, vasario 4, 16 val. Rua Lituânia, 67, Sąjunga ruošia arbatėlę su šokiais, kuriuose dalyvaus ir PALKo lietuvių kandidatės. Ypač jaunimas prašomas dalyvauti.

Išlaikė fakultetų egzaminus

Aleksandras Valavičius, jau išlaikęs MacKenzie universitatan egzaminus, išlaikė ir USP Politechnikos mokyklos varžybas. Pabaigęs kruopštu ruošimosi egzaminams, sugrįžo į Nemuno tautinių šokių grupę.

Mapofei egzaminų sąrašuose dar yra sekantys: Ricardo Sidaravičius - maitinimosi inžinerija, Campinas; Raul Lapinskas - Politechnika, USP; Eduardo Sepetauskas - Barão de Mauá fakultetas

Cescea daviniuose randami: Elza Dainauskas - klasinės kalbos; Maria Lúcia Andriauskas - rusų kalba; Janina Maria Adamėnas - komunikacija.

Edvardas Mekšėnas įstojo į klasinių kalbų fakultetą USP. Atostogų metu jis lanko liet. kalbos kursą Zelinoje, daug pasireiškia jaunimo veikloje prie Parque

São Lucas parapijos.

Antanas Valavičius. Jono ir Aldonos Valavičių sūnus. lankys USP politechni-

kos instituta. Živilė Jūraitytė, jau lankanti istorijos fakultetą, įstojo į lotynų modernių kalbų skyrių, kurian įėjo ir Sérgio Celli Laurinavičius.

Nelson Baranauskas pateko į Mauá inžinerijos fakultetą.

Linkime visiems studentams sėkmės, o ypatingai įsteigti lietuvių studentų klubą São Paulo universitete.

Miesto įkūrimo šventė mažesnę

Sausio 25, São Paulo įkūrimo metinėse pamaldose Pátio do colégio, rašo dienraščiai, dalyvavo mažai žmonių. Buvo mažiau tautų vėliavų. Iš lietuvių dalyvavo nedidelis būrelis, kai kurie tautiniais rūbais. T. Jonas Bružikas koncelebravo su arkivyskupu ir kitais kunigais.

Užsimokėjo už ML

Po 30 kr. Antanas Jočys, Vaclovas Kontautas. Antanas Vosylius - 10 dol. Sérgio Liblik, 30 kr.

Laikinas ML redaktorius

„Mūsų Lietuvos“ redaktoriui išvykus rekolekciją, vasario pirmuosius numerius redaguoja A. Saulaitis.

Nukelta Pabaltiečių vakarienė

Kadangi Pabaltiečių komiteto garbės pirmininkė deputatė Dulce Salles susirgo ir negalėjo dalyvauti baltų vakarienėje, pobūvis įvyks jai pasveikus.

RIO DE JANEIRO LIETUVIAI

Vasario 16 dienos minėjimas Rio apylinkėse įvyks šiais metais vasario 18 dieną Niteroi, šv. Sebastiono bažnyčioje ir patalpose, 17 val., kun. V. Valiukevičiaus globoje, Barretos srityje. Kviečiama daug kitataučių svečių.

Vasario 11 pamaldos užprašytos už Vyčų šeimos mirusius.

Į PALKĄ iš Rio atvyksta bent 10-12 lietuvių.

**MŪSU
LIETUVA**

NOSSA LITUÂNIA
Caixa Postal. 4421
01000 São Paulo, ESP

★
Diretor Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: Jonas Bružikas
★

METINĖ PRENUMERATA: 30 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 150 kr.; Paskiro numerio kaina: 60 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Štraipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiskia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spaudinamas antradienį. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietu.

Ateitininkų susirinkimas

Vasario 10 d., šeštadienį, 10 val. įvyks visų ateitininkų susirinkimas.

Žilvičio ir „Vytis“ tėvai

Žilvičio tėvų komiteto ir tėvų klubo „Vytis“ posėdis kviečiamas vasario 4 d. sekmadienį, 20 val. Jaunimo namuose. Aptarsima: P. Amer. Liet. Kongreso reikalai, veiklos kalendorius, jaunimo auklėjimo klausimai. - Saleziečiai.

Saukiamas BLB Tarybos posėdis

V PALKongreso ruošos komitetas numato PLB sekciją Bendruomenės vystimui bei jos veiklos kryptį svarstyti tiems darbams priemonės išdirbti. Šiuos klausimus ir kitus BLB reikalus svarstyti kviečiamas Tarybos posėdis. Išimtinai svarbiais motyvais narių nedalyvavimas turi būti iš anksto praneštas tarybos pirmininkui (tel. 256-6184) arba valdybos pirm. (65-3286).

Pageidaujama, kad kontrolės komisija taip pat dalyvautų.

Posėdis įvyks vasario mėn. 12 dieną 20 val. šv. Kazimiero parapijos būstinėje, rua Juatindiba, 20.

-Z. Bačelis, Tarybos Pirmininkas.

S. PAULO LIETUVIUS PRAŠOME PRIIMTI KONGRESO SVEČIUS NAKVYVĖN!

Galintieji priimti malonėkit pranešti Jonui BAGDŽIUI, tel.: 273-18-65.